

**Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для самостійної роботи студентів
з вибіркової дисципліни «Рецептура: історія, граматика
та особливості виписування лікарських форм»
для студентів 2 курсу
(спеціальність 222 «Медицина», спеціальність 228 «Педіатрія»)**

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 14. від 16.12.2021.

**Харків
ХНМУ
2021**

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з вибіркової дисципліни «Рецептура: історія, граматика та особливості виписування лікарських форм» для студентів 2-го курсу (спеціальність 222 «Медицина», спеціальність 228 «Педіатрія») / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Д. В. Дюрба, Ю. Ф. Лебедь, Н. В. Толстих. Харків : ХНМУ, 2021. 88 с.

Упорядники Н. В. Дерев'янченко
 Д. В. Дюрба
 Ю. Ф. Лебедь
 Н. В. Толстих

I семестр

Тема заняття 1. Нормативно-правова база рецептури: офіційні документи, які регулюють виготовлення, дозування, зберігання та відпуск лікарських засобів.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми:

А. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення у рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія: метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів /* Харків. нац. мед. ун-т; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 51–58.

Б. Закони України: «Про лікарські засоби», «Деякі питання державного контролю якості лікарських засобів», «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

3. Обґрунтування теми. Рецепт – це медичний документ, який містить письмове звернення лікаря до фармацевта про виготовлення і видачу ліків у певному дозуванні та вказівки хворому щодо способу вживання ліків. Рецепт є юридичним документом, написання та використання якого регулюється згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я України № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення» від 19.07.2005.

4. Мета заняття:

– **загальна** (визначається темою практичного заняття): оволодіти нормативно-правовою базою рецептури, офіційними документами, які регулюють виготовлення, дозування, зберігання та відпуск лікарських засобів; уміти виписувати рецепти;

– **конкретна:**

а) **знати:** правила виписування рецептів, структуру рецептурної строчки, відповідні закони України;

б) **вміти:** виписувати рецепти, перекладати рецепти з української та латинської мови;

в) **практичні навички:** записувати рецепти повністю і скорочено.

5. Граф логічної структури теми.

Дві моделі рецептурного пропису:

1.	Візьми	що? яку кількість? (Acc.)		
	Recipe:	Solutionis Furacillini 0,02%	500 ml	
		↑	↓	
		чого? (Gen.)		
2.	Візьми:	що? (Acc.)	→	чого? (Gen.)
			→	які? («Nom. Sing.»)
			→	з чим? (cum+Abl.)
	Recipe:	Tabulettas		якою кількістю?
		Suppositoria	Analgini	numero 10
		Suppositorium	«Flurenzidum» 0,1	numero 10
			cum Ichthyolo	numero 10

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

А. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення у рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія: метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів.* Харків. нац. мед. ун-т / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 51–58.

Б. Закони України: «Про лікарські засоби», «Деякі питання державного контролю якості лікарських засобів», «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

2. Відповісти на питання для самоконтролю.
3. Вивчити лексичний мінімум теми.
4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Дати визначення наступних понять: «рецепт», «рецептурна строчка», «види рецептів».
2. Що таке «міжнародні непатентовані назви лікарських засобів» і «торгові назви лікарських засобів»? Як вони виписуються у рецептах?
3. За якою відміною відмінюються назви більшості лікарських засобів у латинській мові? Які закінчення вони мають у рецептах?
4. Які існують моделі рецептурного пропису?
5. Як оформлюється латинська частина рецепту?
6. Назвіть способи позначення дозування у рецепті.

Перелік слів, що підлягають вивченню:

ampūlla, ae f	– ампула
aqua, ae f	– вода
capsūla, ae f	– капсула
dragee	– драже
extractum, i n	– екстракт
gutta, ae f	– крапля
suppositorium, i n	– супозиторій, свічка
suspensio, ōnis f	– суспензія
tinctūra, ae f	– настоянка
aquosus, a, um	– водний
destillatus, a, um	– дистильований
fluidus, a, um	– рідкий
gelatinōsus, a, um	– желатиновий
rectalis, e	– ректальний
siccus, a, um	– сухий
spissus, a, um	– густий
vaginalis, e	– вагінальний

Назви рослин та лікарських засобів

Belladonna, ae f	– беладона, красавка
Cacao (невідм.)	– какао
Camphora, ae f	– камфора
Chamomilla, ae f	– ромашка
Convallaria, ae f	– конвалія
Ichthyolum, i n	– іхтіол
Mentha, ae f	– м'ята
Millefolium, i n	– деревій
saccharum, i n	– цукор
Senna, ae f	– сена, александрійський лист
Valeriāna, ae f	– валеріана

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти виписувати і читати рецепти, знати закони України, що регулюють виготовлення, дозування, зберігання та відпуск лікарських засобів.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

I. *Перекладіть латинською мовою:* таблетки дибазолу, настоянка валеріани з камфорою, таблетки під язик, розчин пірацетаму, настойка конвалії, супозиторій з іхтіолом, олійний розчин камфори, драже «Ундевіт», ректальні супозиторії, гідрокортизонова мазь.

II. *Перекладіть рецепти українською мовою:*

1. Recipe: Unguenti Prednisoloni 0,5 % – 5,0
Da. Signa: Для зовнішнього застосування
2. Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae aa 10 ml
Tincturae Belladonnae 5 ml
Mentholi 0,2
Misc. Da. Signa: По 20–25 крапель 2–3 рази на день
3. Recipe: Suppositorium cum Nystatino 250000 OD
Da tales doses numero 20.
Signa: По 1 свічці ректально 2 рази на добу
4. Recipe: Solutionis Synoestrolis oleosae 0,1 % 1 ml
Da tales doses numero 6 in ampullis
Signa: По 1 мл внутрішньом'язово 1 раз на добу

III. *Перекладіть латинською мовою:*

1. Візьми: Таблетки фурациліну 0,02 для внутрішнього вживання числом 10.
Видай. Познач: Розчинити 1 таблетку у 100 мл води для полоскання
2. Візьми: Лініменту стрептоциду 5 % 30,0
Видай. Познач. Для змащування шкіри
3. Візьми: Олійного розчину камфори 10 % 100 мл
Видай. Познач: Для розтирання суглобів
4. Візьми: Анестезину 0,25
Олії какао 3,0
Змішай, нехай утвориться ректальний супозиторій.
Видай такі дози числом 10.
Познач: По 1 свічці на ніч

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.
2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.
4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.
3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.
4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.
5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.
6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 2. Історія виникнення та розвитку медичного рецепта: від античності до ХХ ст.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми:

А. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення у рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2: Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія: метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів* / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 51–58.

Б. Закони України: «Про лікарські засоби», «Деякі питання державного контролю якості лікарських засобів», «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

В. Заняття 8. Рецепт. Світлична Є. І., Толок І. О. *Латинська мова : підручник для студентів вищих навчальних закладів*. Харків : Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2004. С. 47–53.

3. Обґрунтування теми. Історія рецепта налічує кілька тисяч років і протягом свого розвитку рецепт еволюціонував від неформальної згоди до юридичного документу.

4. Мета заняття:

– **загальна (визначається темою практичного заняття):** мати уявлення про історію виникнення та розвитку медичного рецепта: від античності до ХХ ст.;

– **конкретна:**

а) *знати:* історію рецепта, правила виписування рецептів, структуру рецептурної строчки, відповідні закони України;

б) *вміти:* виписувати рецепти, перекладати рецепти з української та з латинської мови;

в) *практичні навички:* записувати рецепти повністю і скорочено

5. Граф логічної структури теми.

Історія рецепта → Рецепт в античності → Рецепт у сучасній медицині

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

А. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення у рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів* / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 51–58.

Б. Закони України: «Про лікарські засоби», «Деякі питання державного контролю якості лікарських засобів», «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

В. Заняття 8. Рецепт. Світлична Є.І., Толок І.О. *Латинська мова. підручник для студ. вищ. навч. закладів*. Харків: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2004. С. 47–53.

2. Відповісти на питання для самоконтролю із підручника.

3. Вивчити лексичний мінімум, необхідний для опанування теми.

4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Що ви знаєте про історію рецепту?

2. Що змінилося у рецептурній строчці сучасного рецепта порівняно із середньовічним?

3. Якими є обов'язкові складові сучасної рецептурної строки?

4. Якою мовою оформлюється рецепт? Чому?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

solutio, ōnis f	– розчин
spasmolyticus, a, um	– спазмолітичний
oleum, i n	– олія
oleosus, a, um	– олійний
spiritus, us m	– спирт
aethylicus, a, um	– етиловий
spirituosus, a, um	– спиртовий
tabuleta, ae f	– таблетка
obductus, a, um	– покритий оболонкою
unguentum, i n	– мазь
ophthalmicus, a, um	– очний

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти. Знати історію рецепта, уміти виписувати і читати рецепти, знати закони України, що регулюють виготовлення, дозування, зберігання та відпуск лікарських засобів.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

I. Розкажіть, що ви знаєте з історії рецепта? Чи відбулися зміни у його оформленні протягом кількох минулих сторіч? Які саме?

II. *Перекладіть латинською мовою:* ампіцилін, таблетки ампіциліну, розчин новокаїну, мазь еритроміцину, стрептоцидовий лінімент, дистильована вода, цукор, етиловий спирт, настоянка беладони, суспензія нітазолу.

III. *Перекладіть рецепти українською мовою:*

1. Recipe: Resorcini 0,5
Anaesthesini 1,0
Ichthyoli
Vaselini ana 5,0
Misce, fiat unguentum
Da. Signa:
2. Recipe: Unguenti «Dermasinum» 0,1 % 30,0
Da. Signa:
3. Recipe: Suppositoria cum Ichthyolo 0,2 numero 12
Da. Signa:
4. Recipe: Extracti Belladonnae 0,5
Anaesthesini 1,0
Vaselini Lanolini ana 15,0
Misce, fiat unguentum. Detur. Signetur:

IV. *Перекладіть латинською мовою:*

1. Візьми: Драже «Дигестал» числом 30.
Видай. Познач: ...
2. Візьми: Мазі мікосептину 30,0
Видай. Познач: ...
3. Візьми: Олійного розчину камфори 10 % 100 мл
Видай. Познач: Для розтирання суглобів
4. Візьми: Цинку оксиду 5,0
Тальку 15,0
Змішай, хай утвориться порошок
Познач: ...

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.
2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.
4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.
3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.
4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.
5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.
6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 3. Історія електронного рецепта.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

А. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення у рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т. ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 51–58.*

Б. Закони України: «Про лікарські засоби», «Деякі питання державного контролю якості лікарських засобів», «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

В. Програма НСЗУ «Доступні ліки», режим доступу: <https://moz.gov.ua/dostupni-likii>.

3. Обґрунтування теми. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в охорону здоров'я є актуальною проблемою, адже дозволяє підвищити доступність і контролювати якість медичної допомоги. Система електронного рецепта дозволяє контролювати призначення лікарських засобів лікарем, знизити кількість помилок в рецептах, а також моніторити споживання лікарських засобів з метою оптимізації закупівель ліків тощо.

4. Мета заняття:

– **загальна** (визначається темою практичного заняття): ознайомитись із історією електронного рецепта;

– **конкретна:**

а) *знати*: структуру електронного рецепта;

б) *вміти*: заповнювати та читати електронний рецепт;

в) *практичні навички*: уміти оформити латинську частину рецепта.

5. Граф логічної структури теми.

Структура
рецепта

Структура
електронного рецепта

Кроки створення
електронного рецепта

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

А. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення у рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія: метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т. ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 51-58.*

Б. Закони України: «Про лікарські засоби», «Деякі питання державного контролю якості лікарських засобів», «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

В. Заняття 8. Рецепт. Світлична Є. І., Толоч І. О. *Латинська мова : підручник для студ. вищ. навч. закладів.* Харків : Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2004. С. 47–53.

Г. Програма НСЗУ «Доступні ліки», режим доступу: <https://moz.gov.ua/dostupni-likii>.

2. Опанувати техніку виписування рецептів.

3. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Дати визначення наступних понять: «рецепт», «рецептурна строчка», «види рецептів».

2. Що таке електронний рецепт? Навіщо це потрібно?

3. У чому полягає різниця між звичайним та електронним рецептом?

4. Які існують моделі рецептурного пропису?

5. Як оформлюється латинська частина рецепту?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

ampūlla, ae f	– ампула
aqua, ae f	– вода
capsūla, ae f	– капсула
dragee	– драже
extractum, i n	– екстракт
gutta, ae f	– крапля
suppositorium, i n	– супозиторій, свічка
suspensio, ōnis f	– суспензія
tinctūra, ae f	– настоянка
aquosus, a, um	– водний
destillatus, a, um	– дистильований
fluidus, a, um	– рідкий
gelatinōsus, a, um	– желатиновий
rectalis, e	– ректальний
siccus, a, um	– сухий
spissus, a, um	– густий;
vaginalis, e	– вагінальний;

Назви рослин та лікарських засобів

Belladonna, ae f	– беладона
Cacao (невідм.)	– какао
Camphora, ae f	– камфора
Chamomilla, ae f	– ромашка
Convallaria, ae f	– конвалія
Ichthyolum, i n	– іхтіол
Mentha, ae f	– м'ята
Millefolium, i n	– деревій
saccharum, i n	– цукор
Senna, ae f	– сенна, александрійський лист
Valeriāna, ae f	– валеріана

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти виписувати і читати електронні рецепти, знати закони України, що регулюють виготовлення, дозування, зберігання та відпуск лікарських засобів.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

I. *Перекладіть латинською мовою:* таблетки дибазолу, настоянка валеріани з камфорою, таблетки під язик, розчин пірацетаму, настойка конвалії, супозиторій з іхтіолом, олійний розчин камфори, драже «Ундевіт», ректальні супозиторії, гідрокортизонова мазь.

II. *Перекладіть рецепти українською мовою:*

1. Recipe: Unguenti Prednisoloni 0,5 % – 5,0
Da. Signa: Для зовнішнього застосування
2. Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae aa 10 ml
Tincturae Belladonnae 5 ml
Mentholi 0,2
Misce. Da. Signa: По 20–25 крапель 2–3 рази на день
3. Recipe: Suppositorium cum Nystatino 250000 OD
Da tales doses numero 20.
Signa: По 1 свічці ректально 2 рази на добу
4. Recipe: Solutionis Synoestroli oleosae 0,1% 1 ml
Da tales doses numero 6 in ampullis
Signa: По 1 мл внутрішньом'язово 1 раз на добу

III. Перекладіть латинською мовою:

1. Візьми: Таблетки фурациліну 0,02 для внутрішнього вживання числом 10.
Видай. Познач: Розчинити 1 таблетку у 100 мл води для полоскання
2. Візьми: Лініменту стрептоциду 5% 30,0
Видай. Познач. Для змащування шкіри
3. Візьми: Олійного розчину камфори 10% 100 мл
Видай. Познач: Для розтирання суглобів
4. Візьми: Анестезину 0,25
Олії какао 3,0
Змішай, нехай утвориться ректальний супозиторій.
Видай такі дози числом 10.
Познач: По 1 свічці на ніч.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.
2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.
4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.
3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.
4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.
5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.
6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 4. Історія створення лікарських форм.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

Заняття 8. Вступ до фармацевтичної термінології. Структура фармацевтичного терміна. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 46–51.*

3. Обґрунтування теми. Лікарські засоби, що застосовуються для діагностики, профілактики і лікування захворювань, можуть бути у різних формах, залежно від лікувально-профілактичних цілей. Протягом багатьох століть у європейській медицині в назвах лікарських препаратів традиційно використовується латинська мова.

4. Мета заняття:

- **загальна:** отримати уявлення про історію лікарських форм, які використовуються у фармації;
- **конкретна:**
 - а) **знати:** теоретичний і лексичний матеріал теми, історію створення лікарських форм;
 - б) **вміти:** читати і писати латинські назви ліків, розпізнавати грецькі та латинські частотні відрізки, знати їх значення;
 - в) **практичні навички:** переклад термінів з назвами лікарських засобів.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття				
Лікарська форма	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)	Лікарська форма	Лікарський препарат
Лікарські форми				
рідкі		м'які		тверді

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

А. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення у рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія: метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т. ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 46–51.*

Б. Частотні відрізки, що вказують на фармакологічну групу або терапевтичну дію лікарського засобу. Додаток 11. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія: метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 90–91.*

В. Види лікарських форм. Додаток 12. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія: метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 92–93.*

2. Відповісти на питання для самоконтролю.
3. Вивчити лексичний мінімум теми.
4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дати визначення наступних понять: «лікарська сировина», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарська форма», «лікарський препарат».
2. Які види лікарських форм ви знаєте?
3. Якими бувають м'які лікарські форми?
4. Якими бувають тверді лікарські форми?
5. Якими бувають рідкі лікарські форми?
6. Які найсучасніші лікарські форми ви знаєте?
7. Які лікарські форми виникли найдавніше і досі використовуються у медицині?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

Emulsum, i n	– Емульсія
Infusum, i n	– настій
Decoctum, i n	– відвар
Mucilago, inis f	– слиз
Gelum, i n	– гель
Cremer, ōris m	– крем
Cataplasma, atis n	– припарка
Pulvis, ěris m	– порошок
Aërosolum, i n	– аерозоль
Spray (невідм.)	– спрей
medicamentum, i n	– ліки, медикамент
remedium, i n	– лікарський засіб
analgeticus, a, um	– безболісний
antipyreticus, a, um	– жарознижуючий
cardiacus, a, um	– серцевий
cholagogus, a, um	– жовчогінний
solutio, ōnis f	– розчин
spasmolyticus, a, um	– спазмолітичний
oleum, i n	– олія
oleosus, a, um	– олійний
spiritus, us m	– спирт
aethylicus, a, um	– етиловий
spirituosus, a, um	– спиртовий
tabuleta, ae f	– таблетка
obductus, a, um	– покритий оболонкою
unguentum, i n	– мазь
ophthalmicus, a, um	– очний

Перелік завдань для самостійної роботи:

Вправи I–III. Заняття 8. Структура фармацевтичного терміну. Іоненко І. Р. *Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2012. С. 77.*

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

Завдання 1–5. Заняття 8. Вступ до фармацевтичної термінології. Структура фармацевтичного терміна. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. С. 49–52.*

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.
3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.
4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.
5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.
6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 5. Історія аптекарської справи в Західній Європі й Україні.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

Чекман І. С. Історія лікознавства та фармакології. Фармакологія : *підручник для студ. мед. ф-тів* / Чекман І. С. та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. С. 23–32.

3. Обґрунтування теми. Рівень розвитку фармації в різні історичні періоди визначався матеріальними умовами, ступенем розвитку продуктивних сил та характером виробничих відносин. Історія розвитку організації аптекарської справи нерозривно пов'язана з розвитком медицини в суспільстві.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): дати уявлення про історію аптекарської справи в Західній Європі й Україні;

– *конкретна:*

- а) *знати:* загальні аспекти історії розвитку аптекарської справи в Західній Європі й Україні;
- б) *вміти:* окреслити періоди розвитку аптекарської справи;
- в) *практичні навички:* орієнтація в історії галузі.

5. Граф логічної структури теми.

Історія аптекарської справи в Західній Європі й Україні				
Аптекарська справа у давнину			Аптекарська справа Західної Європи у Середньовіччі	Аптекарська справа в Україні
Аптекарська справа країн Давнього Сходу	Аптекарська справа Давніх Греції та Риму	Аптекарська справа країн арабського світу		

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Чекман І. С. Історія лікознавства та фармакології. Фармакологія : *підручник для студ. мед. ф-тів* / Чекман І. С. та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. С. 23–32.

2. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Якою була аптечна справа країн Давнього Сходу?
2. Якою була аптечна справа Давніх Греції та Риму?
3. Які особливості аптекарської справи країн арабського світу?
4. Що змінилося в аптечній справі часів Середньовіччя?
5. Які етапи розвитку аптекарської справи в Україні?

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти орієнтуватися в історії галузі.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань

А. Бенюх Н.Ф. Історія фармації Галичини (XIII–XX ст.). Львів, 1999. 216 с.

Б. Верхратський С. А., Заблудовський П. Ю. Історія медицини : навч. посібник. 4-е вид., випр. і допов. Київ : Вища шк., 1991. 431 с.

В. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах. Львів : ПТВФ «Афіша», 2004. 368 с.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.

3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.

4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.

5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.

6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 6. Дієслово (Verbum). Основні відомості про дієслово. Наказовий спосіб (Modus imperativus).

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

Заняття 21. Граматичні категорії дієслова. *Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) /* упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–91.

3. Обґрунтування теми. Вивчення теми забезпечує розуміння рецептурних фраз та застосування їх у рецепті, студент, вивчаючи теоретичні основи та схеми фармацевтичних термінів, зможе свідомо та грамотно виписувати рецепти.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): ознайомитися з граматичними категоріями дієслова, навчитися утворювати дієслівні форми наказового способу;

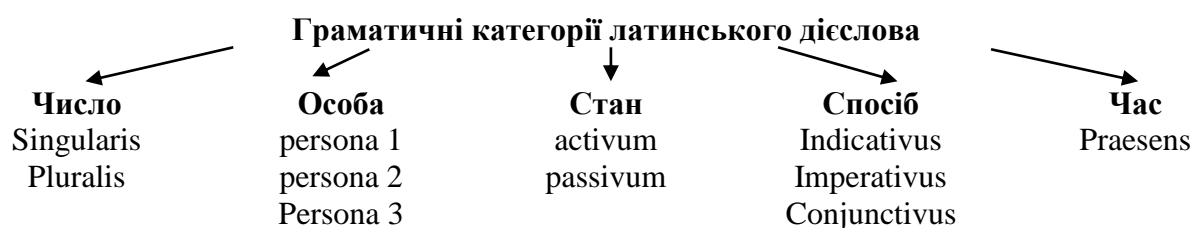
– *конкретна:*

а) *знати:* граматичні категорії дієслова, форми наказового способу;

б) *вміти:* самостійно визначати належність дієслова до певної дієвідміни, знайти основу дієслова;

в) *практичні навички:* уміти складати, читати та перекладати рецепти.

5. Граф логічної структури теми.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Заняття 21. Граматичні категорії дієслова *Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) /* упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–91.

2. Відповісти на питання для самоконтролю.

3. Вивчити лексичний мінімум теми.

4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Назвіть граматичні категорії дієслова.

2. Які основні форми дієслова ви знаєте?

3. Перелічіть ознаки належності дієслів до дієвідмін.

4. Як визначається основа дієслова?

5. Як утворюється наказовий спосіб?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

curo, are	– піклуватися
do, dare	– давати
signo, are	– позначати
steriliso, are	– стерилізувати
misceo, ere	– змішувати
recipio, ere	– брати
verto, ere	– перевертати
fio, eri	– утворюватися

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти утворювати форми наказового способу та використовувати їх для написання рецептів.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

Завдання 1. Визначте основу та дієвідміну дієслів. Curo, are; scribo, ěre; moveo, ěre; linio, ire; audio, ire; do, are; vinco, ěre; scio, ire; formo, are; addo, ěre; dormio, ire; signo, are.

Завдання 2. Поставте дієслова у форми наказового способу однини та множини. Venio, ire; misceo, ěre; steriliso, are; praeparo, are; recipio, ěre; audio, ire; curo, are; salveo, ěre; verto, ěre; studeo, ěre.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.

3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.

4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.

5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.

6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 7. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного стану (Praesens indicativi activi et passivi). Дієслово sum, esse.

1. Кількість годин: 4.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

Заняття 21. Граматичні категорії дієслова *Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) /* упоряд. Н. В. Дерев'яченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–91.

3. Обґрунтування теми. Вивчення теми забезпечує розуміння рецептурних фраз та застосування їх у рецепті; студент, вивчаючи теоретичні основи та схеми фармацевтичних термінів, зможе свідомо та коректно виписувати рецепти.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): ознайомитися з граматичними категоріями дієслова, навчитися утворювати дієслівні форми Praesens indicativi activi et passivi. Вивчити парадигму дієслова sum, esse.

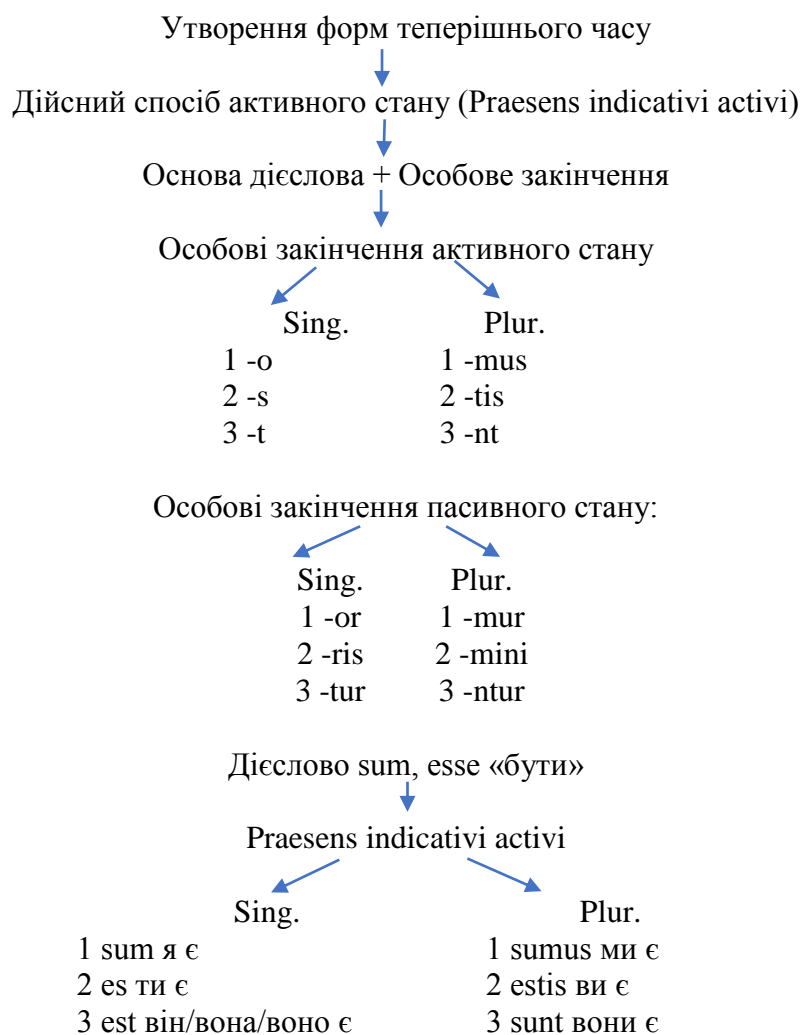
– *конкретна:*

а) *знати:* граматичні категорії дієслова, форми теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного стану;

б) *вміти:* самостійно визначати належність дієслова до певної дієвідміни, знайти основу дієслова, утворити потрібну форму;

в) *практичні навички:* уміти складати, читати та перекладати рецепти.

5. Граф логічної структури теми.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Заняття 21. Граматичні категорії дієслова. *Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ.мед. навч. закладів) / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–91.*

2. Відповісти на питання для самоконтролю.

3. Вивчити лексичний мінімум теми.

4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню;

1. Що таке Praesens indicativi activi?

2. Що таке Praesens indicativi passivi?

3. Як утворити форми пасивного стану дієслова?

4. Як утворити форми активного стану дієслова?

5. Які форми має дієслово sum, esse?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

curo, are	– лікувати
do, dare	– давати, видавати
praeparo, are	– готувати
servo, are	– зберігати
signo,	– позначати
steriliso, are	– стерилізувати
misceo, ēre	– змішувати
salveo, ēre	– бути здоровим
valeo, ēre	– бути здоровим
addo, ēre	– додавати
diluo, ēre	– розчиняти
fiō, ēri	– утворюватися
praescribo, ēre	– виписувати
recipio, ēre	– брати, взяти
repeto, ēre	– повторювати
solvo, ēre	– розчиняти
verto, ēre	– перегортати
vivo, ēre	– жити
finio, ire	– закінчувати
audio, ire	– слухати

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти утворювати форми наказового способу та використовувати їх для написання рецептів.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

Завдання 1. Змініть число у дієслівних формах. Sterilisetur, audi, praeparat, fiant, dentur, dat, misceat, vale, repetit, signatur, nutriantur, student, videntur, sunt, signate.

Завдання 2. Поясніть дієслівні форми. Перекладіть українською мовою. Finiuntur, movēre, date, solvit, curet, habeatur, formantur, labora, student, dividitur, doce, velet, datur, valete, recipite, vodet, veniant, misceatur, solvantur.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.

3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.

4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.

5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.

6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 8. Теперішній час умовного способу активного і пасивного стану (Praesens conjunctivi activi et passivi). Дієслово *fiō, fieri*.

1. Кількість годин: 4.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

Заняття 21. Граматичні категорії дієслова. *Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) /* упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–91.

3. Обґрунтування теми. Вивчення теми забезпечує розуміння рецептурних фраз та застосування їх у рецепті; студент, вивчаючи теоретичні основи та схеми фармацевтичних термінів, зможе свідомо та коректно виписувати рецепти.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): ознайомитися з граматичними категоріями дієслова, навчитися утворювати дієслівні форми Praesens conjunctivi activi et passivi, вивчити парадигму дієслова *fiō, fieri*;

– *конкретна:*

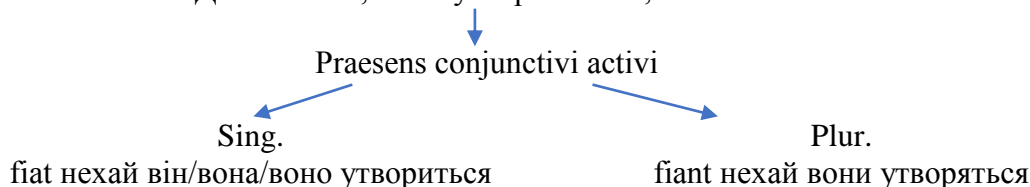
- а) *знати* граматичні категорії дієслова, форми умовного способу активного і пасивного стану;
- б) *вміти* самостійно визначати належність дієслова до певної дієвідміни, знайти основу дієслова, утворити та перекласти форми умовного способу активного і пасивного стану;
- в) *практичні навички:* вміти складати, читати та перекладати рецепти.

5. Граф логічної структури теми.

Умовний спосіб (Modus conjunctivus)

	Зміни в основі	Нова основа	Activum		Passivum	
			3 ос., Sing.	3 ос., Plur.	3 ос. Sing.	3 ос., Plur.
I a + e	sterilise-	sterilise-t Нехай він простерилізує	sterilise- nt Нехай вони простерилізують	sterilise- tur Нехай буде простерилізовано	sterilise- ntur Нехай будуть простерилізовані
II e + a	miscea-	miscea-t	miscea- nt	miscea- tur	miscea- ntur
III u/при гол. + a	solva- dilua-	solva-t dilua-t	solva- nt dilua- nt	solva- tur dilua- tur	solva- ntur dilua- ntur
IV i + a	finia-	finia-t	finia- nt	finia- tur	finia- ntur

Дієслово *fiō, fieri* «утворюватися, ставати»

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Заняття 21. Граматичні категорії дієслова. *Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) /* упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. С. 84–91.

- 2. Відповісти на питання для самоконтролю.
- 3. Вивчити лексичний мінімум теми.
- 4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Назвіть граматичні категорії дієслова.
2. Які основні форми дієслова ви знаєте?
3. Перелічіть ознаки належності дієслів до дієвідмін.
4. Як визначається основа дієслова?
5. Як утворюється наказовий спосіб?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

Recipe	Візьми
Misce (Misceatur)	Змішай (Нехай буде змішано)
Da (Detur)	Видай (Нехай буде видано)
Signa (Signetur)	Познач (Нехай буде позначено)
Sterilisa (Sterilisetur)	Простерилізуй (Нехай буде простерилізовано)
Da (Detur) tales doses numero	Видай (Нехай будуть видані) такі дози числом
Adde (addatur) aseptice	Додай (Нехай буде додано) асептично
Da (Detur) in tabulettis	Видай (Нехай буде видано) в таблетках
Da (Detur) in ampullis	Видай (Нехай буде видано) в ампулах
Da (Detur) in capsulis gelatinosis	Видай (Нехай буде видано) в желатинових капсулах
Verte (Vertatur)	Перегорни (Нехай буде перегорнуто)
Misce (Misceatur), (ut) fiat pasta	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утвориться паста
Misce (Misceatur), (ut) fiat pulvis	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утвориться порошок
Misce (Misceatur), (ut) fiat unguentum	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утвориться мазь
Misce (Misceatur), (ut) fiat linimentum	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утвориться лінімент
Misce (Misceatur), (ut) fiat suppositorium	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утвориться супозиторій
Misce (Misceatur), (ut) fiant suppositoria	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утворяться супозиторії
Misce (Misceatur), (ut) fiant suppositoria rectalia (vaginalia)	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утворяться ректальні (вагінальні) супозиторії
Misce (Misceatur), (ut) fiant species	Змішай (Нехай буде змішано), нехай утвориться збір
Repete! (Repetatur!)	Повтори (Нехай буде повторено)!
Repete bis! (Repetatur bis!)	Повтори (Нехай буде повторено) двічі!
Cito!	Швидко!

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти утворювати форми умовного способу та використовувати їх для написання рецептів, вивчити парадигму дієслова *fiō, fieri*, його форми, що використовуються у рецептах.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

Завдання 1. Перекладіть українською мовою, звертаючись до словника.

Vita (est) brevis. Misce. Da. Signa. Adde aseptice. Da tincturam Valerianae. Da in vitro fusco. Misce, ut fiat pulvis. Tertium non datur. Salvete discipuli! Detur solutionem in ampullis. Vita nostra brevis est. Fiat lux. Medicus curat, natura sanat. Medice, cura te ipsum!

Завдання 2. Перекладіть латинською мовою. Повтори двічі.

Змішай, нехай утвориться паста. Видай в желатинових капсулах. Нехай буде простерилізовано. Змішай, нехай утвориться збір. Візьми. Нехай буде видано в ампулах.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.

3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.

4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.

5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.

6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 9. Тренувальні вправи з перекладу дієслівних форм.

1. Кількість годин: 4.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

А. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

Б. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

В. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

3. Обґрунтування теми. Знання схем утворення дієслівних форм забезпечує розуміння структури рецептурних фраз та застосування їх у рецепті.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): відтренувати навички утворювати дієслівні форми активного і пасивного станів;

– *конкретна:*

а) *знати:* граматичні категорії дієслова, форми дійсного, наказового та умовного способів активного і пасивного станів;

б) *вміти:* самостійно визначати належність дієслова до певної дієвідміни, знайти основу дієслова, утворити та перекласти форми дійсного, наказового та умовного способів активного і пасивного станів;

в) *практичні навички:* уміти складати, читати та перекладати рецептурні фрази, прості речення.

5. Граф логічної структури теми.

Схема утворення форми

Тренувальна вправа

Навичка складання, читання та перекладу рецепта

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Тема 27. Дієслово. *Латинська мова і основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : Медицина, 2008. С. 238–248.*

2. Відповісти на питання для самоконтролю.

3. Вивчити лексичний мінімум теми.

4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Граматичні категорії дієслова.

2. Схеми утворення форм дійсного способу.

3. Схеми утворення форм наказового способу.

4. Схеми утворення форм умовного способу.

5. Неправильні дієслова.

Перелік слів, що підлягають вивченню:

curo, are	– лікувати
do, dare	– давати, видавати
praeparo, are	– готувати
servo, are	– зберігати
signo, are	– позначати
steriliso, are	– стерилізувати

misceo, ēre	– змішувати
salveo, ēre	– бути здоровим
valeo, ēre	– бути здоровим
addo, ēre	– додавати
diluo, ēre	– розчиняти
fio, ēri	– утворюватися
praescribo, ēre	– виписувати
recipio, ēre	– брати, взяти
repeto, ēre	– повторювати
solvo, ēre	– розчиняти
verto, ēre	– перегортати
vivo, ēre	– жити
finio, ire	– закінчувати
audio, ire	– слухати

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти утворювати форми дійсного, наказового та умовного способу та використовувати їх для написання рецептів, вивчити парадигму дієслова *fio, fieri*, а також *sum, esse*, їхні форми, що використовуються у рецептах.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань

Вправи 2, 4, 8. *Латинська мова і основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ: Медицина, 2008. С. 245–246.*

Вправи 2, 5, 6. *Латинська мова і основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ: Медицина, 2008. С. 245–246.*

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. *Stedman's Medical Dictionary*. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = *Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium* : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.

3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.

4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.

5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.

6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 10. Рецептурні скорочення: історія та сучасність.

1. Кількість годин: 4.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Обґрунтування теми. Знання рецептурних скорочень забезпечує розуміння структури рецептурних фраз та уміння коректно застосовувати їх у рецепті.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): навчитися утворювати скорочені дієслівні форми;

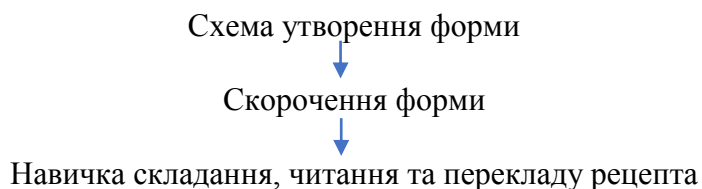
– *конкретна*:

а) *знати*: правила скорочення форм дійсного, наказового та умовного способів активного і пасивного станів латинських дієслів;

б) *вміти*: самостійно визначати належність дієслова до певної дієвідміни, знайти основу дієслова, утворити та перекласти форми дійсного, наказового та умовного способів активного і пасивного станів, уміти скоротити повну форму та відтворити повну форму зі скорочення;

в) *практичні навички*: уміти складати, читати та перекладати рецептурні фрази, прості речення.

5. Граф логічної структури теми.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Додаток 3. Рецептурні скорочення. *Латинська мова і основи медичної термінології : підручник* / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : Медицина, 2008. С. 377–388.

2. Повторити лексичні мінімуми попередніх тем.

3. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Утворення скорочень від форм дієслова.
2. Утворення скорочень від рецептурних виразів.
3. Утворення скорочень від виразів з прийменниками.
4. Слова і вирази, що не підлягають скороченням.

Перелік слів, що підлягають вивченню:

curo, are	– лікувати
do, dare	– давати, видавати
praeparo, are	– готувати
servo, are	– зберігати
signo, are	– позначати
steriliso, are	– стерилізувати
misceo, ěre	– змішувати
salveo, ěre	– бути здоровим
valeo, ěre	– бути здоровим
addo, ěre	– додавати
diluo, ěre	– розчиняти
fio, ěri	– утворюватися

praescribo, ěre	– виписувати
recipio, ěre	– брати, взяти
repeto, ěre	– повторювати
solvo, ěre	– розчиняти
verto, ěre	– перегортати
vivo, ěre	– жити
finio, ire	– закінчувати
audio, ire	– слухати

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти скорочувати форми дійсного, наказового та умовного способу та використовувати їх для написання рецептів.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

Записати вправи 2, 5, 6 повністю і скорочено. *Латинська мова і основи медичної термінології : підручник* / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : Медицина, 2008. С. 252–253.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.

3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.

4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.

5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.

6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 11. Історія крилатих медичних висловів.

1. Кількість годин: 4.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Обґрунтування теми. Знання крилатих медичних висловів забезпечує розуміння структури мови і сприяє соціокультурному розвитку особистості, адже латинські афоризми увібрали в себе не лише цінний медичний досвід, набутий у результаті пізнання людиною природи, а і досвід комунікації, звичаїв, культурного життя та історичних подій.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): ознайомитися з історією крилатих медичних висловів;

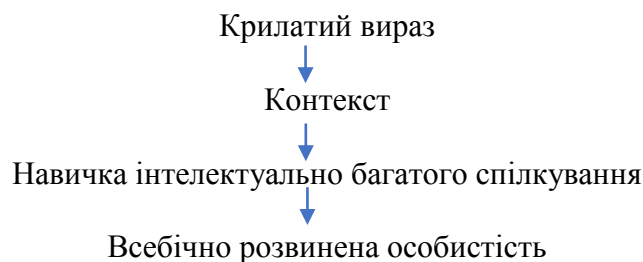
– *конкретна*:

а) *знати*: крилаті медичні вислови;

б) *вміти*: самостійно перекладати крилаті медичні вислови, впізнавати їх та застосовувати у правильному контексті;

в) *практичні навички*: уміти складати, читати та перекладати латинські афоризми.

5. Граф логічної структури теми.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Додаток 5. Заняття 21. Граматичні категорії дієслова. *Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) / уопряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська.* Харків : ХНМУ, 2017. С. 120–121.

2. Повторити лексичні мінімуми попередніх тем.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Знайти і виписати 50 виразів, які не втратили актуальності в сучасному світі.

2. Вивчити крилаті медичні вирази.

Перелік слів, що підлягають вивченню:

Aegrōtus est extra pericūlum.

Хворий поза небезпекою

Aetiologia morbi.

Визначення причини хвороби

Diagnōsis certa.

Точний діагноз.

Diagnosis differentialis.

Розпізнавальний діагноз

Diagnōsis dubia.

Сумнівний діагноз

Diagnōsis praesox.

Ранній діагноз

Diagnōsis probabīlis.

Здогадний діагноз

Diagnōsis vera.

Правильний діагноз

Dolor, rubor, calor, tumor et functio laesa.

Біль, почервоніння, жар, припухлість і порушена функція (класичні ознаки запалення)

Exītus letālis.

Смертельний кінець

Habītus aegrōti.

Зовнішній вигляд хворого

In dubitantibus et ignorantibus suspice cancer.	У сумнівних та неясних випадках підозрюй рак
Indicatio vitālis.	Життєвий показник
Loco dolente.	У больовій точці (у болючому місці)
Modus vivendi.	Спосіб життя
Morbus insanabilis.	Невиліковна хвороба
Mortalitas alta.	Висока смертність
Omne nemium nocet.	Усе зайве шкодить.
Optimum medicamentum quies est.	Найкращі ліки – спокій
Per abdomen (os, rectum, vaginam).	Через живіт (рот, пряму кишку, піхву)
Periculum in mora!	Небезпека у зволіканні!
Post mortem.	Після смерті
Post operationem..	Після операції
Post partum.	Після пологів
Post reconvalescentiam.	Після одужання
Prognosis bona.	Добрий прогноз
Prognosis dubia	Сумнівний прогноз
Prognosis letalis.	Смертельний прогноз
Prognosis mala.	Поганий прогноз
Prognosis optima.	Найкращий прогноз
Prognosis pessima.	Найгірший прогноз
Prognosis quo ad sanationem	Прогноз щодо одужання
Prognosis quo ad vitam.	Прогноз щодо життя
Restitutio ad integrum.	Повне відновлення
Status communis.	Загальний стан
Status localis.	Місцевий стан
Status praesens.	Теперішній стан
Status quo ante.	Попередній стан
Ubi pus, ibi evacua.	Де гній, там очищуй
Ubi pus, ibi incisio.	Де гній, там розріз
Ultima ratio.	Останній засіб

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: уміти вживати крилаті вирази в контексті.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

Вивчення крилатих виразів із рекомендованого мінімуму.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.

2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.

4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.
3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.
4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.
5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.
6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 12. Підготовка до підсумкової роботи.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

А. Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. 172 с.

Б. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Обґрунтування теми. Контроль знань, умінь та навичок дозволяє виявити рівень засвоєння матеріалу. Практичні вправи надають можливість підготуватися до ПМК.

4. Мета заняття:

– **загальна** (визначається темою практичного заняття): проконтролювати рівень засвоєння теоретичного та лексичного матеріалу;

– **конкретна:**

а) *знати*: систематизацію та узагальнення основних теоретичних відомостей;

б) *вміти*: читати, перекладати та самостійно конструювати фармацевтичні терміни, виписувати та перекладати рецепти, утворювати дієслівні форми, скорочувати їх за правилами, знати крилаті вислови;

в) *практичні навички*: самостійно активізувати лексико-граматичний матеріал.

5. Граф логічної структури теми.

Повторення матеріалу

Підготовка до контролю

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

А. Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. 172 с.

Б. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

2. Повторити лексичні мінімуми попередніх тем.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Яка структура рецепта?

2. Що таке електронний рецепт?

3. Основні відомості про дієслово.

4. Латинські крилаті вирази.

5. Історія створення лікарських форм.

6. Історія аптечної справи в Україні та Європі.

7. Утворення скорочень від дієслівних форм та виразів з прийменниками.

Перелік слів, що підлягають вивченню: усі слова із попередніх тем.

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти. Уміти виписувати рецепти, скорочувати форми дійсного, наказового та умовного способу та використовувати їх для написання рецептів. Знати історію створення лікарських форм, аптечної справи в Україні та Європі, правила оформлення електронного рецепту.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань

I. *Перекласти латинською мовою:*

1. Видай на один прийом.

2. Таблетки валідолу під язик.

3. Грудний збір проти кашлю.

4. Емульсії та суспензії для ін'єкцій.

5. Летальний кінець.

6. Нехай буде видано у желатинових капсулах.
7. Змішай, щоб утворився збір.
8. Зовнішній вид хворого.

II. *Перекласти рецепти повністю і скорочено:*

1. Візьми: супозиторії «Анестезол» числом 10
Видай. Познач: по 1 супозиторію в пряму кишку 3 рази на добу.
2. Візьми: Фенобарбіталу 0,25
Бромізовалу 0,2
Кофеїну-бензоату натрію 0,015
Гідрохлориду папаверину 0,03
Глюконату кальцію 0,5
Змішай, нехай утвориться порошок
Видай такі дози числом 24
Познач. По 1 порошку тричі на день
3. Візьми: Борної кислоти 1,0
Саліцилової кислоти 5,0
Оксиду цинку 25,0
Тальку 50,0
Змішай, щоб утворився порошок
Видай. Познач. Присипка для обробки ніг при пітливості

III. *Написати без скорочень, перекласти українською мовою:*

1. Rp.: Inf. hb. Adonidis vernālis 6,0–180 ml.
Sol. Kalii acetātis 30 ml.
M.D.S.: по 1 столовій ложці 3 рази на день
2. Rp.: Supp. cum Ichthyōlo 0,2 N 10
D. S. По 1 свічці в пряму кишку 1–2 рази на день

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'яченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.
2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.
4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.
3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.
4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.
5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.
6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

Тема заняття 13. Підсумковий контроль знань.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми.

А. Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. 172 с.

Б. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

3. Обґрунтування теми. Контроль дозволяє виявити рівень засвоєння матеріалу модуля, а також умінь та навичок.

4. Мета заняття:

– *загальна* (визначається темою практичного заняття): контроль засвоєння граматичного та лексичного матеріалу;

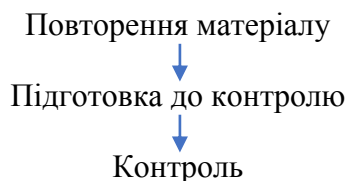
– *конкретна:*

а) *знати, уміти* та розуміти теми курсу, мати навички перекладу та конструювання фармацевтичних термінів і рецептів;

б) *вміти:* читати, перекладати та самостійно конструювати фармацевтичні терміни, виписувати та перекладати рецепти, утворювати дієслівні форми, скорочувати їх за правилами, знати крилаті вислови;

в) *практичні навички:* самостійно активізувати лексико-граматичний матеріал.

5. Граф логічної структури теми.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

А. Латинська мова та медична термінологія : навч. посібник (для студ. вищ. мед. навч. закладів) / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2017. 172 с.

Б. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

2. Повторити лексичні мінімуми попередніх тем.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Яка структура рецепта?
2. Що таке електронний рецепт?
3. Основні відомості про дієслово.
4. Латинські крилаті вирази.
5. Історія створення лікарських форм.
6. Історія аптечної справи в Україні та Європі.
7. Утворення скорочень від дієслівних форм та виразів з прийменниками.

Перелік слів, що підлягають вивченню: усі слова із попередніх тем.

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти. Уміти виписувати рецепти, скорочувати форми дійсного, наказового та умовного способу та використовувати їх для написання рецептів. Знати історію створення лікарських форм, аптечної справи в Україні та Європі, правила оформлення електронного рецепта.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

I. *Перекласти латинською мовою:*

1. Грудний збір проти кашлю.
2. Розчин натрію арсенату для ін'єкцій.

3. Закис азоту для наркозу.
4. Візьми.
5. Нехай буде видано.
6. Змішай. Видай. Познач.
7. Вони є.
8. Сумнівний діагноз.

II. Перекласти рецепти:

1. Візьми: Броміду натрію 10,0
Барбіталу-натрію 3,0
Лактату кальцію 6,0
Дистильованої води 200 мл
Змішай. Видай. Познач.
2. Візьми: Парацетамолу
Ацетилсаліцилової кислоти по 0,25
Кофеїну-бензоату натрію 0,1
Змішай, хай утвориться порошок
Видай такі дози числом 10
Познач: по 1 порошку 2–3 рази на день.
3. Візьми: Таблетки миш'яквистої кислоти, покриті оболонкою, числом 12
Видай. Познач. По 1 таблетці 3 рази на день

III. Написати без скорочень, перекласти українською мовою:

1. Rp.: Supp. cum Theophyllino 0,2 N 10
D. S. По 1 свічці 2 рази на день
2. Rp.: Benzylpenicillini-natrii 100000 OD
Sol. Natrii chloridi isoton. 5 ml
M.D.S. очні краплі. По 2 краплі 5–6 разів на день

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. 2. Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків, 2018. 95 с.
2. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська та ін. 4-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
3. Фармакологія : підручник для студ. мед. ф-тів / І. С. Чекман та ін. Вид. 4-те. Вінниця : Нова Книга, 2017. 784 с.
4. Stedman's Medical Dictionary. Philadelphia, United States : Lippincott Williams and Wilkins, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва та ін. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 464 с.
3. Латинська мова і медична термінологія : практикум / О. Г. Кісельова та ін. Київ : Книга-плюс, 2016. 376 с.
4. Латинська мова : підручник / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. 2-ге вид., без змін. Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. 343 с.
5. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології : нац. підручник / Л. Ю. Смольська та ін. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 351 с.
6. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посіб. 10-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ Медицина, 2016. 236 с.

II семестр

Тема заняття 1. Словотворчі елементи назв лікарських засобів.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Фармацевтична термінологія використовується у фармації, галузі науки, що присвячена виготовленню, стандартизації, дослідженню, зберіганню і відпуску лікарських засобів, які застосовуються для діагностики, профілактики і лікування захворювань. Протягом багатьох століть у європейській медицині в назвах лікарських засобів традиційно використовується латинська мова.

4. Мета заняття:

– **загальна:** познайомитися зі структурою назв лікарських засобів; познайомитися із поняттям «частотний відрізок»;

– **конкретна:** засвоїти поняття «частотний відрізок»; отримати навички впізнавання частотних відрізків у тривіальних назвах лікарських засобів;

а) **знати:**

– значення поняття «частотний відрізок», особливості перекладу тривіальних назв лікарських засобів з латинської та на латинську мову;

б) **вміти:**

– перекладати тривіальні назви лікарських засобів з латинської мови українською;

– перекладати тривіальні назви лікарських засобів з української мови на латинську;

– упізнавати частотні відрізки у складі назв лікарських засобів;

в) **практичні навички:** переклад термінів з назвами лікарських засобів, розпізнавання частотних відрізків у назвах лікарських засобів.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття:				
Лікарська сировина	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)	Лікарська форма: <ul style="list-style-type: none">• рідкі;• м'які;• тверді	Лікарський препарат

Лікарський засіб	
Хімічна назва (відображає хімічну структуру)	Умовна (тривіальна) назва (іменник II відміни середнього роду із закінченням -um у Nom. sing. та -i у Gen. sing.)

Частотний відрізок – це структурний компонент фармацевтичного терміна, який має фіксоване значення і написання.

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом:

Заняття 8. Вступ до фармацевтичної термінології. Структура фармацевтичного терміна. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практ. занять для студентів /* упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 46–49.

2. Відповісти на питання для самоконтролю.

3. Вивчити лексичний мінімум теми.

4. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Дати визначення наступних понять: «лікарська сировина», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарська форма», «лікарський препарат».
2. Що таке «міжнародні непатентовані назви лікарських засобів» і «торгові назви лікарських засобів»?
3. За якою відміною відмінюються назви більшості лікарських засобів у латинській мові?
4. Дати визначення поняттю «частотний відрізок».

Перелік слів, що підлягають вивченню:

medicamentum, i n	– ліки, медикамент
remedium, i n	– лікарський засіб
analgeticus, a, um	– болезаспокійливий
antipyreticus, a, um	– жарознижуючий
cardiacus, a, um	– серцевий
cholagogus, a, um	– жовчогінний
diureticus, a, um	– діуретичний, сечогінний
sedativus, a, um	– седативний, заспокійливий
solutio, ōnis f	– розчин
spasmolyticus, a, um	– спазмолітичний
oleum, i n	– олія
oleosus, a, um	– олійний
spiritus, us m	– спирт
aethylicus, a, um	– етиловий
spirituosus, a, um	– спиртовий
tabuleta, ae f	– таблетка
obductus, a, um	– покритий оболонкою
unguentum, i n	– мазь
ophthalmicus, a, um	– очний

Частотні відрізки

-aeth-	– етильна група
-meth-	– метильна група
-phen-	– фенільна група
-andr-, test-, vir-	– препарати чоловічих статевих гормонів
-oestr	– препарати жіночих статевих гормонів
-asa, -asum, -(en)zym-	– ферментні препарати
-cillin-	– антибіотики-пеніциліни
-cycl-; -cyclin-	– цикл, коло; антибіотики, похідні тетрацикліну
-morph-	– похідні морфіну
-phyll-	– лист
-pyr-	– жар
-the(o)-	– чай
-mycin-	– антибіотики групи стрептоміцину
-cid-	– вбивати, антимікробний
-cain-	– місцевий анестетик

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти:

Завдання 1–3. Заняття 8. Вступ до фармацевтичної термінології. Структура фармацевтичного терміна. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практ. занять для студентів / упор. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 49–50.*

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

Завдання 1–5. Заняття 8. Вступ до фармацевтичної термінології. Структура фармацевтичного терміна. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практ. занять для студентів /* упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 49–50.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.

2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.

3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.

5. МКХ-10 – онлайн-довідник [Міжнародний класифікатор хвороб]. – Режим доступу : mkh10.com.ua

6. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. : Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012. Т. 1 : А–Д. 704 с.

7. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. : Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2013. Т. 2 : Е–Н. 744 с.

8. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. : Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2016. Т. 3 : О–С. 744 с.

9. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т / уклад. : Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2016. Т. 4 : Т–Я. 600 с.

10. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.

11. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.

3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.

4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 2. Структура латинської частини рецепта.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Навички виписування рецептів є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

– **загальна:** познайомитися з поняттям «рецепт» як медичного, юридичного і фінансового документу; ознайомитися зі структурою рецепта, правилами його оформлення; дізнатися, як виписувати рецепти у розгорнутій і скороченій формі;

– **конкретна:** познайомитися з граматичною структурою рецепта; отримати навички виписування рецептів різних моделей рецептурного пропису; отримати навички читання та застосування рецептурних скорочень;

а) **знати:** сутність поняття «рецепт», структуру рецепта, латинські назви його частин, правила написання латинської частини рецепта, позначення вагової кількості лікарських засобів, додаткові написи у рецептах;

б) **вміти:** прочитати латинську частину рецепта, оформити латинську частину рецепта;

в) **практичні навички:** перекладати рецепти латинською та українською мовами.

5. Граф логічної структури теми:

Дві моделі рецептурного пропису			
Genetivus (якщо вказується кількість лікарського засобу)	➔	Візьми Recipe:	<p>що? яку кількість? (Acc.)</p> <p>Solutionis Furacillini 0,02 % 500 ml</p> <p>чого? (Gen.)</p>
Accusativus (якщо засіб відпущається у лікарській формі)	➔	Візьми: Recipe:	<p>що? (Acc.) → чого? (Gen.) → якою кількістю?</p> <p>які? («Nom. Sing.»)</p> <p>з чим? (cum+Abl.)</p> <p>Tabulettas Analgini numero 10</p> <p>Suppositoria «Flurenzidum» 0,1 numero 10</p> <p>Suppositorium cum Ichthyolo numero 10</p>

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом: Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення в рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практ. занять для студентів / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 51–55.*

2. Законспектувати заняття; приділити особливу увагу основним вимогам до рецептів.

3. Вивчити правила оформлення латинської частини рецепта, беручи до уваги позначення вагової кількості лікарських засобів.

4. Засвоїти дві моделі рецептурного пропису.

5. Відповісти на питання для самоконтролю.

6. Вивчити лексичний мінімум теми.

7. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Що таке рецепт?
2. Якими є основні вимоги до рецепта?
3. Назвіть основні моделі рецептурного пропису.
4. Як оформлюється латинська частина рецепта?
5. Назвіть способи позначення дозування в рецепті.

Перелік слів, що підлягають вивченню:

ampulla, ae f	– ампула
aqua, ae f	– вода
capsula, ae f	– капсула
dragee	– драже
extractum, i n	– екстракт
gutta, ae f	– крапля
suppositorium, i n	– супозиторій, свічка
suspensio, ōnis f	– суспензія
tinctura, ae f	– настоянка
aquosus, a, um	– водний
destillatus, a, um	– дистилюваний
fluidus, a, um	– рідкий
gelatinosus, a, um	– желатиновий
rectalis, e	– ректальний
siccus, a, um	– сухий
spissus, a, um	– густий
vaginalis, e	– вагінальний

Назви рослин та лікарських засобів

Belladonna, ae f	– беладона
Cacao(невідм.)	– какао
Camphora, ae f	– камфора
Chamomilla, ae f	– ромашка
Convallaria, ae f	– конвалія
Ichthyolum, i n	– іхтіол
Mentha, ae f	– м'ята
Millefolium, i n	– деревій
saccharum, i n	– цукор
Senna, ae f	– сена, александрійський лист
Valeriana, ae f	– валеріана

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти:

Завдання 1–4. Заняття 9. Рецепт та його структура Скорочення в рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практичних занять для студентів / упор. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 55–57.*

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. *Перекладіть латинською мовою:* таблетки дибазолу, настоянка валеріани з камфорою, таблетки під язик, розчин пірацетаму, настойка конвалії, супозиторій з іхтіолом, олійний розчин камфори, драже «Ундевіт», ректальні супозиторії, гідрокортизонова мазь.

II. *Перекладіть рецепти українською мовою:*

1. Recipe: Unguenti Prednisoloni 0,5 % – 5,0
Da. Signa: Для зовнішнього застосування
2. Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae aa 10 ml
Tincturae Belladonnae 5 ml
Mentholi 0,2
Misce. Da. Signa: По 20–25 крапель 2–3 рази на день

3. Recіpe: Suppositorium cum Nystatino 250000 OD
Da tales doses numero 20.
Signa: По 1 свічці ректально 2 рази на добу
4. Recіpe: Solutionis Synoestroli oleosae 0,1 % 1 ml
Da tales doses numero 6 in ampullis
Signa: По 1 мл внутрішньом'язово 1 раз на добу

III. *Перекладіть латинською мовою:*

1. Візьми: Таблетки фурациліну 0,02 для внутрішнього вживання числом 10.
Видай. Познач: Розчинити 1 таблетку у 100 мл води для полоскання
2. Візьми: Лініменту стрептоциду 5% 30,0
Видай. Познач. Для змащування шкіри
3. Візьми: Олійного розчину камфори 10% 100 мл
Видай. Познач: Для розтирання суглобів
4. Візьми: Анастезину 0,25
Олії какао 3,0
Змішай, нехай утвориться ректальний супозиторій.
Видай такі дози числом 10.
Познач: По 1 свічці на ніч

IV. *Запишіть рецепти без скорочень:*

1. Rp.: Supp. «Anusolum» numero 10
D. S. По 1 супозиторію 1 раз на добу.
2. Rp.: Tab. Extr. Valerianae obd. 0,02 N 50
D. S. По 1 таблетці 2–3 рази на день
3. Rp.: Insulini pro injection. 10 ml (40 OD – 1 ml)
D. t. d. N. 10
S. Підшкірно по 10 ОД 2 рази на день за 20 хв до їжі.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шегга та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. : Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 3. Тренувальні вправи з виписування рецептів з рецептурними скороченнями.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Навички виписування рецептів є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

- **загальна:** познайомитися з правилами оформлення рецептів зі скороченнями.
- **конкретна:** познайомитися із рецептурними скороченнями; отримати навички читання та застосування рецептурних скорочень.
 - а) **знати:** правила скороченого написання латинської частини рецепту;
 - б) **вміти:** прочитати латинську частину рецепта, оформити латинську частину рецепта; вміти вживати абрєвійовані вирази у рецепті;
 - в) **практичні навички:** перекладати рецепти з абрєвіацією латинською та українською мовами.

5. Граф логічної структури теми:

Повне написання	→	Скорочення	→	Переклад
-----------------	---	------------	---	----------

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом: Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення в рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практичних занять для студентів / упор. Н. В. Дерев'яченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 54.*

2. Законспектувати заняття; приділити особливу увагу основним вимогам до виписування рецептів зі скороченнями.

3. Вивчити правила абрєвіації у рецепті.
4. Відповісти на питання для самоконтролю.
5. Вивчити основні скорочення у рецепті.
6. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Що таке рецепт?
2. Які рецептурні фрази можна скорочувати?
3. Чи можна скорочувати назви лікарських форм? Наведіть приклади.
4. Чи можна скорочувати назви лікарських засобів?

Перелік скорочень, що підлягають вивченню:

Скорочення	Повне написання	Переклад
aa	ana	по, порівну
ac. acid.	acidum	кислота
amp.	ampulla	ампула
aq.	aqua	вода
aq. pur.	aqua purificata	очищена вода
but.	butyrum	масло (тверде)
comp., cps., sp.	compositus (a, um)	складний
D.	Da, Detur, Dentur	видай, нехай буде видано, нехай будуть видані
D. S.	Da Signa, Detur. Signetur	видай, познач, нехай буде видано позначено, видати позначити
D. t. d.	Da (Dentur) tales doses	видай (видати) таких доз
dct.	decoctum	відвар
dil.	dilutus	розведений
div. in. p. aeg.	divide in partes aequales	розділи на рівні частини
extr.	extractum	екстракт, витяжка

f.	fiat (fiant)	нехай утвориться (утворяться)
gtt.	gutta, guttae	крапля, краплі
inf.	infusum	настій
in amp.	in ampullis	в ампулах
in tab.	in tabulettis	в таблетках
lin.	linimentum	рідка мазь
liq.	liquor	рідина
M. pil.	massa pilularum	пілюльна маса
M.	Misce. Misceatur	змішай, нехай буде змішано змішати
N.	numero	числом
ol.	oleum	олія
pil.	pilula	пілюля
P. aeq.	partes aequales	рівні частини
pulv.	pulvis	порошок
q. s.	quantum satis	скільки буде потрібно, скільки необхідно
r., rad.	radix	корінь
Rp.	Recipe	візьми
Rep.	Repete, Repetatur	повтори, нехай буде повторено
rhiz.	rhizoma	кореневище
S.	Signa, Signetur	Познач, Нехай буде позначено
sem.	semen	насіння
simpl.	simplex	простий
sir.	sirupus	сироп
sol.	solutio	розчин
supp.	suppositorium	свічка, супозиторії
tab.	tabuletta	таблетка
t-ra., tinct., tct	tinctura	настойка
ung.	unguentum	мазь
vitr.	vitrum	склянка
ppt., praec.	praecipitatus	осаджений
past.	pasta	паста

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти:

Завдання 5–6. Заняття 9. Рецепт та його структура. Скорочення в рецепті. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практ. занять для студентів / упор. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 58.*

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. *Записати без скорочень. Перекласти:*

- Rp.: Supp. «Anusolum» numero 10
D. S. По 1 супозиторію 1 раз на добу.
- Rp.: Insulini pro injection. 10 ml (40 OD – 1 ml)
D. t. d. N. 10
S. Підшкірно по 10 ОД 2 рази на день за 20 хв до їжі.
- Rp.: Sol. Euphyllini 24 % 5 ml
D. t. d. N.10 in amp.
S. По 1 мл внутрішньом'язово.
- Rp.: Theophyllini 0,2
Ol. Cacao 2,0
M., f. supp.
D. t. d. N. 10
S. По одній свічці на ніч

II. *Записати скорочено. Перекласти:*

1. Recipe: Unguenti Prednisoloni 0,5 % – 5,0
Da. Signa: Для зовнішнього застосування
2. Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae aa 10 ml
Tincturae Belladonnae 5 ml
Mentholi 0,2
Misc. Da. Signa: По 20–25 крапель 2–3 рази на день
3. Recipe: Solutionis Synoestrolis oleosae 0,1 % 1 ml
Da tales doses numero 6 in ampullis
Signa: По 1 мл внутрішньом'язово 1 раз на добу
4. Recipe: Suppositorium cum Nystatino 250000 OD
Da tales doses numero 20.
Signa: По 1 свічці ректально 2 рази на добу
5. Recipe: Tabulettas Nystatini obductas 250000 OD numero 40
Da. Signa: По 1 таблетці 1 раз на день

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 4: Латинська хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів. Уживання в рецепті.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання хімічної термінології латинською мовою забезпечує правильне виписування багатьох лікарських засобів, які є важливими хімічними сполуками.

4. Мета заняття:

– **загальна:** отримати вміння читати та виписувати в рецепті лікарські засоби, що є хімічними сполуками;

– **конкретна:** познайомитися з латинськими назвами хімічних елементів; познайомитися з моделями утворення латинських назв кислот та оксидів; навчитися читати та перекладати назви хімічних елементів, кислот та оксидів; отримати навички виписування в рецепті хімічних сполук;

а) **знати:** поняття «хімічна номенклатура»; схеми утворення латинських назв хімічних елементів, кислот, оксидів, які найчастіше вживаються у практичній діяльності лікаря і фармацевта;

б) **вміти:** правильно написати латинською мовою будь-який хімічний елемент; визначати за латинською назвою кислоти з нижчим та вищим ступенем окислення, безкисневі кислоти; виписувати у рецепті латинську назву хімічного елемента, кислоти, окису як складника лікарського засобу;

в) **практичні навички:** перекладати рецепти з хімічними сполуками латинською та українською мовами.

5. Граф логічної структури теми:

Назва кислоти			
acidum	+	прикметник із суфіксом -icum (вищий ступінь окиснення)	-атна/-на, -ова, -ева
		прикметник із суфіксом -osum (нижчий ступінь окиснення)	-итна, -ітна / иста
		hydro + прикметник із суфіксом -icum (безокислені кислоти)	-идна/-воднева
Назви оксидів			
Хімічний елемент у Gen. sing.	+		oxydum
			peroxydum
			hydroxydum
Назви закисів			
Хімічний елемент у Nom. sing.	+		oxydulatum

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом: Заняття 10. Хімічна номенклатура. Назви кислот та оксидів. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практич. занять для студентів / упор. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 60–61.*

2. Вивчити правила утворення назв кислот, оксидів, закисів.

3. Засвоїти правила написання хімічних сполук у рецептах.

4. Відповісти на питання для самоконтролю.

5. Вивчити лексичний мінімум теми.

6. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Як формуються латинські назви хімічних елементів?

2. Як утворюються назви неорганічних кислот?

3. Які варіанти українських назв кислот Ви знаєте?

4. Як утворюються назви органічних кислот?

5. Як утворюються назви оксидів та закисів?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

Argentum, i n	– срібло
Arsenicum, i n	– миш'як
Aurum, i n	– золото
Bismuthum, i n	– вісмут
Carboneum, i n	– вуглець
Calcium, i n	– кальцій
Cuprum, i n	– мідь
Ferrum, i n	– залізо
Hydrogenium, i n	– водень
Hydrargyrum, i n	– ртуть
Iodum, i n	– йод
Kalium, i n	– калій
Magnium, i n	– магній
Natrium, i n	– натрій
Nitrogenium, i n	– азот
Oxygenium, i n	– кисень
Phosphorus, i m	– фосфор
Plumbum, i n	– свинець
Sulfur, ūris n	– сірка
Zincum, in	– цинк
oxydum, in	– оксид
hydroxydum, i n	– гідроксид
peroxydum, i n	– пероксид
anhydricus, a, um	– безводний
praecipitatus, a, um	– осаджений
reductus, a, um	– відновлений
acidum, i n	– кислота
acetylsalicylicus, a, um	– ацетилсаліциловий
aceticus, a, um	– оцтовий
ascorbinicus, a, um	– аскорбіновий
citricus, a, um	– лимонний
lacticus, a, um	– молочний
nicotinicus, a, um	– нікотинний

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти:

Завдання 1–5. Заняття 10. Хімічна номенклатура. Назви кислот та оксидів. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практичних занять для студентів / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 62–65.*

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. *Перекладіть українською мовою:*

Sulfur praecipitatum

Aqua Plumbi

Hydrargyrum praecipitatum

Pasta Zinci

Acidum hydrochloricum dilutum

Emplastrum Plumbi simplex

Tabulettae Acidi nicotini

Unguentum Hydrargyri oxydi flavi

II. *Перекладіть латинською мовою. Поставте у Nom. Sing. та Gen. Sing.:* молочна кислота, арсенатна кислота, арсенітна кислота, мурашина кислота, боратна кислота, сульфатна кислота, нітратна кислота, нітритна кислота, йодидна кислота, водню пероксид, заліза гідроксид, цинку оксид.

III. *Перекладіть латинською мовою:*

Спиртовий розчин йоду
Осаджена сірка для зовнішнього застосування
Ртутна мазь
Таблетки ацетилсаліцилової кислоти для дітей
Відновлене залізо в желатинових капсулах
Мазь з цинку оксидом

IV. *Перекладіть латинською мовою:*

1. Візьми: Спиртового розчину саліцилової кислоти 1 % 40 мл
Видай. Познач: Зовнішнє. Для змащування шкіри. По 2–5 крапель 3 рази на день.
2. Візьми: Таблетки арсенітної кислоти, покриті оболонкою, числом 12
Видай. Познач: По 1 таблетці 3 рази на день.
3. Візьми: Таблетки магнію оксиду 0,5 числом 20.
Видай. Познач: По 1 таблетці через 1–2 години після їжі.
4. Візьми: Цинку оксиду 5,0
Тальку 15,0
Змішай, хай утвориться порошок
Познач: По 1/2 чайної ложки на прийом.
5. Візьми: Борної кислоти 0,2
Етилового спирту
Розчину водню пероксиду 3% по 5 мл
Змішай. Видай. Познач: По 5 крапель у вухо 2 рази на день.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 5. Латинська хімічна номенклатура. Назви солей, радикалів, складних ефірів. Уживання в рецепті.

1. Кількість годин: 4.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання хімічної термінології латинською мовою забезпечує правильне виписування багатьох лікарських засобів, які є важливими хімічними сполуками.

4. Мета заняття:

– *загальна*: отримати вміння читати та виписувати у рецепті назви солей;

– *конкретна*: засвоїти модель, за якою утворюються назви солей; навчитися читати та перекладати назви солей, ставити їхні назви в Gen. Sing. (рецептурний пропис); познайомитися з особливостями будови назв складних ефірів та їх відмінювання;

а) *знати*: поняття «хімічна номенклатура»; утворення латинських назв солей та складних ефірів, які найчастіше вживаються у практичній діяльності лікаря і фармацевта;

б) *вміти*: правильно написати латинською мовою назву солі та складного ефіру; визначити за латинською назвою аніона рівень окиснення солі; виписати у рецепті латинську назву солі, складного ефіру як складника лікарського засобу;

в) *практичні навички*: перекладати рецепти з назвами солей, радикалів, складних ефірів латинською та українською мовами.

5. Граф логічної структури теми:

Назви солей		
катіон (іменник в Gen. sing.)	+	аніон (іменник в Nom. sing.)
Назви аніонів		
Українські		Латинські
-ат, ату		-as, atis m
-ит, иту		-is, itis m
-ид, иду		-idum. in
Назви основних солей		
Основа у Nom. sing.	+	-kalium -natrium
Назви складних ефірів		
Органічний радикал у Gen. sing. (із закінченням -ylii)	+	аніон у Nom. sing.

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Ознайомитись з теоретичним матеріалом: Заняття 11. Хімічна номенклатура. Назви солей. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практ. занять для студентів /* упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 66–67.

2. Вивчити правила утворення назв солей, аніонів, основних солей, складних ефірів та назв деяких лікарських засобів.

3. Засвоїти правила написання назв солей, аніонів, основних солей, складних ефірів та назв деяких лікарських засобів у рецептах.

4. Відповісти на питання для самоконтролю.

5. Вивчити лексичний мінімум теми.

6. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Як утворюються латинські назви солей?

2. У чому особливість перекладу назв калієвих та натрієвих органічних солей?

3. Як утворюються латинські назви складних ефірів?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

Amylii nitris	– амільнітри
Methylī salicylas	– метилсаліцилат
Phenyli salicylas	– фенілсаліцилат
Chlorālum hydrātum	– хлоралгідрат
Chlorāli hydras	– хлоралгідрат
Coffeīnum-natrii benzōas	– кофеїн-бензоат натрію
Chloroformium, i n	– хлороформ
Ephedrīnum, i n	– ефедрин
Ichthyōlum, i n	– іхтіол
Lydāsum, i n	– лідаза
Platyphyllīnum, i n	– платифілін
aqua, ae f	– вода
destillātus, a, um	– дистильований
purificatus, a, um	– очищений
carbo, ōnis m	– вугілля
activātus, a, um	– активований
concentrātus, a, um	– концентрований
dilūtus, a, um	– розведений

Частотні відрізки

benz-	– бензойна група
hydr-	– наявність водню
naphth-	– наявність нафталану
oxy-	– наявність кисню
phth-	– похідні фталевої кислоти
thi(o)-	– наявність сірки
-yl-	– речовина
-yl-, -ium	– суфікс і закінчення назв радикалів
-(a)z-,	– наявність азоту
-(a)zid-	-----
-(a)zol-	-----
-(a)zin-	-----

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти:

Завдання 1–5. Заняття 11. Хімічна номенклатура. Назви солей. *Латинська мова та медична термінологія. Ч. II. Клінічна та фармацевтична термінологія (для студентів медичних факультетів) : метод. матеріали до практ. занять для студентів / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. С. 67–71.*

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. *Перекладіть українською мовою:*

Platyphyllini hydrotartras
Hydrargyri oxysuanidum
Laevomycetini stearas
Bismithi subgallas
Barbitalum-natrium
Aether pro narcosi
Solutio Testosteroni propinatis oleosa
Linimentum Methylī salicylatis compositum

II. *Перекладіть латинською мовою. Поставте у Nom. Sing. та Gen. Sing.:*

свинцю сульфід, срібла нітрат, амонію хлорид, калію сульфат, натрію нітрид, свинцю основний ацетат, ртуті ціанід, фенілсаліцилат, сульфацил-натрій, хлоралгідрат, кальцію карбонат.

III. *Перекладіть латинською мовою:*

Фенілсаліцилат
Розчин брильянтового зеленого
Таблетки активованого вугілля
Ізотонічний розчин натрію хлориду
Мазь срібла нітрату
Таблетки ампіциліну- натрію

IV. *Перекласти латинською мовою:*

1. Візьми: Мазі гідрокортизону ацетату 0,5 % 2,5
Видай. Познач: очна мазь
2. Візьми: Розчину сульфацилу-натрію 30% 5 мл
Видай такі дози числом 6 в ампулах.
Познач: по 3-5 мл 3 рази на день.
3. Візьми: Драже ретинолу ацетату 3300 ОД числом 50.
Видай. Познач: по 1 драже 2 рази на день
4. Візьми: Хлороформу
Етилового спирту 95 % по 20 мл
Етилового ефіру 10 мл
Нашатирного спирту 5 крапель
Змішай. Видай.
Познач: для вдихання, по 10–15 крапель на ватний тампон.
5. Візьми: Екстракту беладонни 0,01
Фенілсаліцилату 0,3
Видай такі дози числом 12 в таблетках.
Познач: внутрішньо по 1 таблетці 3рази на день.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Workbook / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 6. Назви груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання назв груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

– *загальна*: отримати уявлення про групи лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією; навчитися перекладати назви груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією латинською та українською мовами;

– *конкретна*: отримати уявлення про групи лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією; познайомитися з правилами перекладу назв груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією; навчитися перекладати назви груп лікарських засобів латинською та українською мовами;

а) *знати*: граматичну структуру назв лікарських засобів; правила перекладу назв груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією;

б) *вміти*: правильно перекладати назви груп лікарських засобів; розрізняти групи лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією; правильно користуватися термінами, що містять назви груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією, у своїй фаховій діяльності;

в) *практичні навички*: перекладати назви груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією та рецепти з назвами груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією латинською та українською мовами.

5. Граф логічної структури теми:

Латинський прикметник →	Назви груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією латинською мовою →	Назви груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією українською мовою
-------------------------	---	--

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Записати та вивчити латинські прикметники, що вживаються у назвах груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією.

2. Перекласти словосполучення з назвами груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією з української мови латинською.

3. Звернути увагу на різницю закінчень при вживанні термінів в однині та множині.

4. Відповісти на питання для самоконтролю.

5. Вивчити лексичний мінімум теми.

6. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Що означає термін «лікарський засіб за фармакологічною дією»?

2. Охарактеризуйте своєрідність кожної з назв груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією.

3. Опишіть структуру назв груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

medicamentum, i n	– ліки, медикамент
remedium, i n	– лікарський засіб
analgeticus, a, um	– болезаспокійливий
antipyreticus, a, um	– жарознижуючий
cardiacus, a, um	– серцевий
cholagogus, a, um	– жовчогінний
diureticus, a, um	– діуретичний, сечогінний

sedatīvus, a, um	– седативний, заспокійливий
spasmolytīcus, a, um	– спазмолітичний
analepticus, a, um	– аналептичний
analgeticus, a, um	– болезаспокійливий
androgenus, a, um	– андрогенний
anthelminthicus, a, um	– протиглистовий, протиглисний;
antibioticus, a, um	– антибіотичний
antiemeticus, a, um	– протиблювотний
antiphlogisticus, a, um	– протизапальний
antisepticus, a, um	– антисептичний

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією, терміни з назвами груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією та рецепти з назвами груп лікарських засобів за їхньою фармакологічною дією.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

1. Перекладіть терміни латинською мовою: анальгетики, антипіретики, серцевий лікарський засіб, спазмолітик, спазмолітики, жовчогінні лікарські засоби, сечогінний лікарський засіб.

2. Перекладіть українською мовою: Remedia spasmolytica, remedium diureticum, remedia diuretica, remedia analgetica, remedium cholagogum, antipyretica, cytostatica.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.

2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.

3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.

5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.

6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.

3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.

4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 7. Сучасні лікарські форми. Граматичні особливості вписування латинською мовою твердих лікарських форм.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання назв сучасних лікарських форм є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

– *загальна*: отримати уявлення про способи виготовлення ліків, поняття лікарських форм; ознайомитись з правилами вписування магістральних та офіцинальних твердих лікарських форм у рецептах;

– *конкретна*: отримати уявлення про різні види лікарських форм; познайомитися з правилами перекладу словосполучень, що містять назви твердих лікарських форм; навчитися перекладати назви твердих лікарських форм; навчитися оформлювати рецепти з магістральними та офіцинальними твердими лікарськими формами;

а) *знати*: класифікацію лікарських форм; визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат»; граматичну структуру назв лікарських засобів; нові тверді лікарські форми (карамелі, глосети, пастилки, мембрани, плівки лікарські та ін.);

б) *вміти*: розрізняти види лікарських форм; вписувати тверді лікарські форми у рецептах;

в) *практичні навички*: перекладати словосполучення та рецепти, що містять назви твердих лікарських форм.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття						
Лікарська форма	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)			Лікарський препарат	
Лікарські форми						
Тверді		Рідкі		М'які		
Тверді лікарські форми						
таблетки	свічки	збори	драже	порошки	гранули	капсули
Нові тверді лікарські форми						
карамелі	глосети	пастилки	мембрани	плівки лікарські	олівці лікарські	

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Вивчити визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат».

2. Перекласти словосполучення, що містять назви твердих лікарських форм.

3. Перекласти рецепти, що містять назви твердих лікарських форм

4. Звернути увагу на особливості вписування дозованих лікарських форм.

7. Відповісти на питання для самоконтролю.

8. Вивчити лексичний мінімум теми.

5. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Дайте визначення поняттям «лікарський засіб», «лікарська речовина», «лікарський препарат», «лікарська форма».

2. Які види лікарських форм ви знаєте?

3. Що таке офіцинальні і магістральні прописи?

4. Які правила вписування дозованих лікарських форм?

5. Що таке тверді лікарські форми?

6. Які тверді форми лікарських засобів ви знаєте?
7. Які нові тверді лікарські форми ви знаєте?
8. Що таке збір? Які правила виписування зборів у рецептах?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

pastillus, i m	– пастилка
trochiscus, i m	– пастилка
glossetis, is f (тільки у plur)	– глосета
membrana, ae f	– мембрана
granulum, i	– гранула
capsula, ae f	– капсула
stilus medicinalis	– олівець лікарський
membranula ophthalmica	– очна плівка
lamella, ae f	– плівка
caramel (n, не відм.)	– карамелі
dragee	– драже
suppositorium, i n	– супозиторій, свічка
pulvis, ěris m	– порошок
siccus, a, um	– сухий
tabuleta, ae f	– таблетка
species, ěrum f	– збір
spissus, a, um	– густий
antiasthmaticus, a, um	– протиастматичний
pectorālis, e	– грудний
cholagogus, a, um	– жовчогінний
polyvitaminicus, a, um	– полівітамінний
diureticus, a, um	– сечогінний
laxantesus, a, um	– послаблюючий
sedativus, a, um	– седативний

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви твердих лікарських форм і перекладати рецепти з назвами твердих лікарських форм.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань.

I. Перекладіть рецепти:

1. Візьми: Таблетки бромкамфори 0,15 числом 20
Видай. Познач:
2. Візьми: Свічки «Клотримазол» 0,5 числом 10
Видай. Познач:
3. Візьми: Драже «Дигестал» числом 30
Видай. Познач:
4. Візьми: Кори крушини
Листя м'яти перцевої
Кореневищ з коренями валеріани по 15,0
Змішай, нехай утвориться збір
Видай. Познач:

II. Запишіть без скорочень, перекладіть українською мовою:

1. Rp.: Tab. «Panhexavitum» № 20,0
D.S.
2. Rp.: Supp. cum Digitoxino 0,00015 № 10,0
D.S.
3. Rp.: Pulv. fol. Digitalis 0,05
D. t. d. N. 20
S.

4. Rp.: Camphorae 0,25
D. t. d. N. 20 in charta cerata
S.
5. Rp.: Magnesii suliatidis Natrii suliatidis aa 40,0 M. f. pulv.
D. S.
6. Rp.: Anaesthesini subtilissimi 25,0
D. S.

III. *Перекладіть словосполучення*: очні плівки, желатинові капсули, сухий порошок, полівітамінний збір, проносний збір, видай в желатинових капсулах, таблетка під язик, ректальні супозиторії, глосити, олівці лікарські.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 8: Тренувальні вправи з перекладу твердих лікарських форм у рецепті.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми: знання назв твердих лікарських форм і вміння використовувати їх у рецепті є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

– *загальна*: повторити матеріал теми «Грамматичні особливості вписування латинською мовою твердих лікарських форм»;

– *конкретна*: проконтролювати рівень засвоєння теоретичного та лексичного матеріалу; систематизувати та узагальнити основні теоретичні відомості про рецепт та переклад твердих лікарських форм у рецепті; активізувати лексико-граматичний матеріал;

а) *знати*: класифікацію лікарських форм; визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат»; граматичну структуру назв лікарських засобів; нові тверді лікарські форми (карамелі, глосети, пастилки, мембрани, плівки лікарські та ін.);

б) *вміти*: розрізняти види лікарських форм; вписувати тверді лікарські форми у рецептах;

в) *практичні навички*: перекладати рецепти, що містять назви твердих лікарських форм.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття			
Лікарська форма	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)	Лікарський препарат

Лікарські форми		
Тверді	Рідкі	М'які

Тверді лікарські форми						
таблетки	свічки	збори	драже	порошки	гранули	капсули

Нові тверді лікарські форми					
карамелі	глосети	пастилки	мембрани	плівки лікарські	олівці лікарські

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Пригадати теоретичний та лексико-граматичний матеріал теми «Грамматичні особливості вписування латинською мовою твердих лікарських форм».

2. Відповісти на питання для самоконтролю.

3. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Дайте визначення поняттям «лікарський засіб», «лікарська речовина», «лікарський препарат», «лікарська форма».

2. Які види лікарських форм ви знаєте?

3. Що таке офіцинальні і магістральні прописи?

4. Які правила вписування дозованих лікарських форм?

5. Що таке тверді лікарські форми?

6. Які тверді форми лікарських засобів ви знаєте?

7. Які нові тверді лікарські форми ви знаєте?

8. Що таке збір? Які правила вписування зборів у рецептах?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

pastillus, i m	– пастилка
trochiscus, i m	– пастилка
glossetis, is f (тільки у plur)	– глосета
membrana, ae f	– мембрана

granulum, i	– гранула
capsula, ae f	– капсула
stilus medicinalis	– олівець лікарський
membranula ophthalmica	– очна плівка
lamella, ae f	– плівка
caramel (n, не відм.)	– карамелі
dragee	– драже
suppositorium, i n	– супозиторій, свічка
pulvis, ěris m	– порошок
siccus, a, um	– сухий
tabletta, ae f	– таблетка
species, ěrum f	– збір
spissus, a, um	– густий
antiasthmaticus, a, um	– протиастматичний
pectorālis, e	– грудний
cholagogus, a, um	– жовчогінний
polyvitaminicus, a, um	– полівітамінний
diureticus, a, um	– сечогінний
laxantesus, a, um	– послаблюючий
sedativus, a, um	– седативний

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви твердих лікарських форм і перекладати рецепти з назвами твердих лікарських форм.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. *Перекладіть терміни:* спазмолітин в таблетках, покритих оболонкою, драже «Ундевіт», «Омез» в капсулах, порошок димедролу, сечогінний збір, таблетки ацетилсаліцилової кислоти, седативний збір, очні плівки, порошок стрептоциду, свічки з новокаїном, ретинолу ацетат у гранулах, таблетки еуфіліну, пастилки «Анзибел», заспокійливий збір.

II. *Перекладіть рецепти латинською мовою:*

- Візьми: Листя подорожника
Листя шавлії по 80,0
Листя м'яти перцевої 50,0
Трави деревію по 20,0
Змішай, нехай утвориться збір
Видай. Познач:
- Візьми: Таблетки мікрофоліну сильного за дією числом 50
Видай. Познач: по 1 табл. 3 рази на день.
- Візьми: Драже «Дигестал» числом 30
Видай. Познач:
- Візьми: Амідопіріну 0,25
Фенобарбіталу 0,01
Видай такі дози числом 12 у таблетках
Познач:
- Візьми: Кори крушини
Листя сени по 15,0
Квіток ромашки 7,0
Змішай, нехай утвориться збір
Видай. Познач:
- Візьми: Синестролу 0,001
Видай у таблетках числом 20
Познач.

III. *Напишіть рецепти без скорочень. Перекладіть українською мовою:*

1. Rp.: Osarsoli
Ac. borici āā 0,25
M. f. pulv.
S.: Для введення у піхву.
2. Rp.: Tab. «Panhexavitum» № 20,0
D.S.
3. Rp.: Methyltestosteroni 0,005 D. in tab. № 10
S.
4. Rp.: Tab. carbon. activat. 0,5 № 20
D.S.
5. Rp.: Ac. folici 0,001
Sacchari 0,3
M. f. pulv.
D. t. d. N. 50
S.
6. Rp.: Natrii chloridi 15,0
Natrii hydrocarbonatis 20,0
M. f. pulv.
D.S.

IV. *Напишіть рецепти скорочено. Перекладіть українською мовою:*

1. Recipe: Natrii chloridi
Natrii hydrocarbonatis
Natrii tetraboratis ana 40,0
Misce, ut fiat pulvis
Da. Signa:
2. Recipe: Tabuletas extracti Valerianae obductas 0,02 numero 50
Da. Signa: По 1 таблетці 2-3 рази на день.
3. Recipe: Phenobarbitali 0,05
Bromisovalii 0,2
Coffeini-natrii benzoatis 0,015
Papaverini hydrochloridi 0,03
Calcii gluconatis 0,5
Misce fiat pulvis. Da tales doses numero 24
Signa: По 1 порошку 2–3 рази на день.
4. Recipe: Tabulettas Aethaminali-natrii 0,1 numero 10
Da. Signa: По 1 таблетці за півгодини до сну.
5. Recipe: Acidi acetylsalicylici
Phenacetini ana 0,25
Coffeini 0,05
Da tales doses numero 10 in tabulettis.
Signa: По 1 таблетці 3 рази на день
6. Recipe: Thyreoidini 0,02
Sacchāri 0,2
Misce, ut fiat pulvis
Da tales doses numēro 20
Signa: По 1 порошку 3 рази на день дитині двох років.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology : Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 9: Специфіка виписування рідких лікарських форм.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання назв рідких лікарських форм і вміння використовувати їх у рецепті є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

– **загальна:** знати види рідких лікарських форм і їхні латинські назви;
– **конкретна:** уміти виписувати рецепти на рідкі лікарські форми розгорнутим і скороченим способами;

а) **знати:** класифікацію лікарських форм; визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат»; граматичну структуру назв лікарських засобів; рідкі лікарські форми (розчини, настої, олії, відвари, емульсії, суспензії, сиропи, настоянки, лініменти, рідкі мазі, рідкі екстракти, слизи, мікстури, краплі, соки, ароматичні води та ін.);

б) **вміти:** розрізняти види лікарських форм; виписувати рідкі лікарські форми у рецептах;

в) **практичні навички:** перекладати словосполучення, що містять назви рідких лікарських форм.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття														
Лікарська форма			Лікарська речовина			Лікарський засіб (ліки)			Лікарський препарат					
Лікарські форми														
Тверді				Рідкі				М'які						
Рідкі лікарські форми														
розчини	настої	олії	відвари	емульсії	суспензії	сиропи	настоянки	лініменти, рідкі мазі	рідкі екстракти	слизи	мікстури	краплі	соки	ароматичні води

Позначення кількості (доз) рідких лікарських засобів

Рідкі лікарські засоби вимірюються у мілілітрах: вказується число та ml.

Якщо рідкого засобу менше 1 мл, то його доза позначається у краплях: слово крапля пишеться в Acc. Sing. – guttam, або Acc. Plur. – guttas. Кількість крапель вказується римськими цифрами.

6. Орієнтована карта роботи студентів:

1. Згадати визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат».

2. Перекласти словосполучення, що містять назви рідких лікарських форм.

3. Перекласти рецепти, що містять назви рідких лікарських форм.

4. Звернути увагу на особливості виписування дозування рідких лікарських форм.

5. Відповісти на питання для самоконтролю.

6. Вивчити лексичний мінімум теми.

7. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Основні види рідких лікарських форм.

2. Латинські назви рідких лікарських форм у повній словниковій формі.

3. Виписування простих та складаних рецептів на рідкі лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.

4. Особливості виписування дозування рідких лікарських форм?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

oleum, i n	– олія
decoctum, i n	– відвар
emulsum, i n	– емульсія
suspension, onis f	– суспензія
sirupus, i m	– сироп
mixtura, ae f	– мікстура
mucilago, inis f	– слиз
succus, i m	– сік
balsamum, i n	– бальзам
aqua, ae f	– вода
extractum, i n	– екстракт
gutta, ae f	– крапля
suspensio, ōnis f	– суспензія
tinctūra, ae f	– настоянка
infusum, i n	– настій
linimentum, i n	– лінімент, рідка мазь
aromaticus, a, um	– ароматичний
aquosus, a, um	– водний
destillatus, a, um	– дистильований
fluidus, a, um	– рідкий
Belladonna, ae f	– беладона
Cacao (невідм.)	– какао
Camphora, ae f	– камфора
Chamomilla, ae f	– ромашка
Convallaria, ae f	– конвалія
Mentha, ae f	– м'ята
Millefolium, i n	– деревій
saccharum, i n	– цукор
Senna, ae f	– сена, александрійський лист
Valeriāna, ae f	– валеріана

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви рідких лікарських форм і перекладати рецепти з назвами рідких лікарських форм.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. *Визначити форму Nom. sing. і провідніяти:*

Singularis

Nom.

Gen.

Dat.

Acc.

Abl.

Pluralis

Nom.

Gen.

Dat.

Acc. solutiones aquosas

Abl.

II. *Перекласти терміни:*

- 1) настоянка валеріани з камforoю;
- 2) розчин пірацетаму;
- 3) настойка конвалії;
- 4) олійний розчин камфори;
- 5) розчин церебролізину;
- 6) сечогінний настій;
- 7) цукровий сироп;
- 8) емульсія еритрофосфатиду.

III. *Перекласти рецепти українською мовою:*

1. Recipe: Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae aa 10 ml
Tincturae Belladonnae 5 ml
Mentholi 0,2
Misc. Da. Signa: По 20–25 крапель 2–3 рази на день.
2. Recipe: Emulsi olei Ricini 180,0
Sirupi sacchari ad 200, 0
Misc. Da. Signa.

IV. *Перекласти латинською мовою:*

1. Візьми: Олійного розчину камфори 10 % 100 мл
Видай. Познач: Для розтирання суглобів
2. Візьми: Рідкого екстракту деревію 30 мл
Видай.
Познач: По 40-50 крапель 3 рази на день.
3. Візьми: Вазелінової олії 200 мл
М'ятної олії 3 краплі
Змішай. Видай.
Познач: По 1 ст. ложці на день.

V. *Записати без скорочень:*

1. Rp.: Sol. Euphyllini 24% 5 ml
D. t. d. N.10 in amp.
S.: По 1 мл внутрішньом'язово.
2. Rp.: Theophyllini 0,2
Ol. Cacao 2,0
M., f. supp.
D. t. d. N. 10
S.: По одній свічці на ніч.
3. Rp.: T-rae Valeriānae
T-rae Convallariae aa 7,5 ml
M. D.
S.: По 20–30 крапель 3 рази на день.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.

3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.

5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.

6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беяєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.

3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.

4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 10. Тренувальні вправи з перекладу рідких лікарських форм у рецепті.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання назв рідких лікарських форм і вміння використовувати їх у рецепті є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

– *загальна:* перевірити рівень та якість засвоєння граматично-лексичного матеріалу попередніх занять, вміння використовувати набуті знання в процесі вживання фармацевтичних термінів і перекладу рецептів з рідкими лікарськими формами;

– *конкретна:* згадати види рідких лікарських форм і їхні латинські назви; уміти виписувати рецепти на рідкі лікарські форми розгорнутим і скороченим способами;

а) *знати:* класифікацію лікарських форм; визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат»; граматичну структуру назв лікарських засобів; нові рідкі лікарські форми (розчини, настої, олії, відвари, емульсії, суспензії, сиропи, настоянки, лініменти, рідкі мазі, рідкі екстракти, слизи, мікстури, краплі, соки, ароматичні води та ін.);

б) *вміти:* розрізняти види лікарських форм; виписувати рідкі лікарські форми у рецептах;

в) *практичні навички:* перекладати словосполучення та рецепти, що містять назви рідких лікарських форм.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття														
Лікарська форма	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)	Лікарський препарат											
Лікарські форми														
Тверді		Рідкі	М'які											
Рідкі лікарські форми														
розчини	настої	олії	відвари	емульсії	суспензії	сиропи	настоянки	лініменти, рідкі мазі	рідкі екстракти	слизи	мікстури	краплі	соки	аромати- чні води

Позначення кількості (доз) рідких лікарських засобів

Рідкі лікарські засоби вимірюються у мілілітрах: вказується число та ml.

Якщо рідкого засобу менше 1 мл, то його доза позначається у краплях: слово крапля пишеться в Acc. Sing. – guttam, або Acc. Plur. – guttas. Кількість крапель вказується римськими цифрами.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Згадати визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат».

2. Перекласти словосполучення, що містять назви рідких лікарських форм.

3. Перекласти рецепти, що містять назви рідких лікарських форм.

4. Звернути увагу на особливості виписування дозування рідких лікарських форм.

5. Відповісти на питання для самоконтролю.

6. Повторити лексичний мінімум теми.

7. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Основні види рідких лікарських форм.

2. Латинські назви рідких лікарських форм у повній словниковій формі.

3. Виписування простих та складаних рецептів на рідкі лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.

4. Особливості виписування дозування рідких лікарських форм?

Перелік слів для повторення:

oleum, i n	– олія
decoctum, i n	– відвар
emulsum, i n	– емульсія
suspension, onis f	– суспензія
sirupus, i m	– сироп
mixtura, ae f	– мікстура
mucilago, inis f	– слиз
succus, i m	– сік
balsamum, i n	– бальзам
aqua, ae f	– вода
extractum, i n	– екстракт
gutta, ae f	– крапля
tinctūra, ae f	– настоянка
infusum, i n	– настій
linimentum, i n	– лінімент, рідка мазь
aromaticus, a, um	– ароматичний
aquosus, a, um	– водний
destillatus, a, um	– дистильований
fluidus, a, um	– рідкий
Belladonna, ae f	– беладона
Cacao (невідм.)	– какао
Camphora, ae f	– камфора
Chamomilla, ae f	– ромашка
Convallaria, ae f	– конвалія
Mentha, ae f	– м'ята
Millefolium, i n	– деревій
saccharum, i n	– цукор
Senna, ae f	– сена, александрійський лист
Valeriāna, ae f	– валеріана

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви рідких лікарських форм і перекладати рецепти з назвами рідких лікарських форм.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. Перекласти терміни:

- 1) олійний розчин нітрогліцерину;
- 2) спиртовий розчин левоміцетину;
- 3) синтоміциновий лінімент;
- 4) вазелінова олія;
- 5) олія какао;
6. рідкий екстракт беладони;
- 7) спиртовий розчин йоду;
- 8) дистильована вода;
- 9) суспензія нітазолу;
- 10) відвар листя деревію.

II. Перекласти рецепти українською мовою:

1. Recipe: Aquae Plumbi
Aquae destillatae ana 0,50 ml
Acidi borici 2,0
Misce. Da. Signa: Примочки.
2. Recipe: Morphini hydrochloridi 0,01
Olei Cacao quantum satis, ut fiat suppositorium rectāle numēro 10
Da. Signa: По 1 свічці при болях

III. *Перекласти латинською мовою:*

1. Візьми: Розчину сульфацилу-натрію 30 % 5 мл
Видай такі дози числом 6 в ампулах
Познач: По 3–5 мл 3 рази на день.
2. Візьми: Цинку сульфату 0,025
Кокаїну гідрохлориду 0,05
Очищеної води 10 ml
Змішай. Видай. Познач.
3. Візьми: Екстракту алое 1,0
Видай в ампулах.
Познач

III. *Записати без скорочень:*

1. Rp.: Extr. Belladonnae 5,0
T-rae Valeriānae
T-rae Convallariae aa 10 ml
Menthōli 0,1
M. D. S. По 25 крапель 3 рази на день при брадикардії.
2. Rp.: Sol. Oestroni oleos. 0,05% 1,0
D. t. d. N 6 in ampull.
S.
3. Rp.: Inf. Sennae composit. 30,0
D. S.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

1

0. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. 1 курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 11. Граматичні особливості вписування м'яких лікарських форм.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання назв м'яких лікарських форм і вміння використовувати їх у рецепті є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

- *загальна*: знати види м'яких лікарських форм і їхні латинські назви;
- *конкретна*: уміти перекладати терміни з назвами м'яких лікарських форм; уміти вписувати рецепти на м'які лікарські форми розгорнутим і скороченим способами;
 - а) *знати*: класифікацію лікарських форм; визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат»; граматичну структуру назв лікарських засобів; м'які лікарські форми (мазі, пасти, лініменти, супозиторії, бальзами, пластири та ін.);
 - б) *вміти*: розрізняти види лікарських форм; вписувати м'які лікарські форми у рецептах;
 - в) *практичні навички*: перекладати словосполучення та рецепти, що містять назви м'яких лікарських форм.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття					
Лікарська форма	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)	Лікарський препарат		
Лікарські форми					
Тверді		Рідкі	М'які		
М'які лікарські форми					
мазі	пасти	лініменти	супозиторії	бальзами	пластири

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Згадати визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат».
2. Перекласти словосполучення, що містять назви м'яких лікарських форм.
3. Перекласти рецепти, що містять назви м'яких лікарських форм.
4. Звернути увагу на особливості вписування кількості м'яких лікарських форм.
5. Відповісти на питання для самоконтролю.
6. Вивчити лексичний мінімум теми.
7. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Основні види м'яких лікарських форм.
2. Латинські назви м'яких лікарських форм у повній словниковій формі.
3. Вписування простих та складаних рецептів на м'які лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.
4. Особливості вписування кількості лікарських засобів у м'яких лікарських формах?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

unguentum, i n	– мазь
pasta, ae f	– паста
linimentum, i n	– лінімент
suppositorium, i n	– супозиторій, свічка
gelum, i n	– гель
emplastum, i n	– пластир

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви м'яких лікарських форм і перекладати рецепти з назвами м'яких лікарських форм.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. Перекласти терміни:

- 1) мазь анестезину;
- 2) вагінальна свічка кліндаміцину;
- 3) складний пластир;
- 4) очна мазь гідрокортизону;
- 5) тобраміцинова мазь;
- 6) паста граміцидину;
- 7) гель бензоїлпероксиду;
- 8) ртутна мазь;
- 9) цинкова вода.

II. Перекласти рецепти українською мовою:

1. Recipe: Unguenti Ichthyoli 10 % – 25,0
Da. Signa.
2. Recipe: Olei Terebinthinae
Chloroformii ana 10,0
Linimenti volatilis ad 60,0
Misce, fiat linimentum.
Da. Signa.
3. Recipe: Pastae Teimurovi 50,0
Da. Signa.

III. Перекласти латинською мовою:

1. Візьми: Мазі преднізолону 0,5 % – 5,0
Видай. Познач: для зовнішнього застосування.
2. Візьми: Лініменту метилсаліцилату 50,0
Видай. Познач: втирати в ділянки депігментації 2 рази на добу.
3. Візьми: Супозиторії «Анузол» числом 10
Видай. Познач: по 1 супозиторію 1 раз на добу.

IV. Записати без скорочень:

1. Rp.: Ung. Wilkinsoni 20,0
Ung. Zinci ad 100,0
M. D. S.
2. Rp.: Supp. «Bethylolum» N. 10
D. S.
3. Rp.: Lin. «Sanitas» 50,0
D. S.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.

5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.

6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.

3. Оленич Р. М. Латинська мова : підручник. Львів, 1993. 332 с.

4. Русско-украинско-латинский словарь медицинских терминов / под ред. проф. В. Г. Коляденко, проф. Ю. В. Шанина. Киев : Здоров'я, 1993.

5. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012. 704 с.

6. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 12. Тренувальні вправи з перекладу м'яких лікарських форм.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання назв рідких лікарських форм і вміння використовувати їх у рецепті є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

– *загальна*: перевірити рівень та якість засвоєння граматично-лексичного матеріалу попередніх занять, вміння використовувати набуті знання в процесі вживання фармацевтичних термінів і перекладу рецептів з м'якими лікарськими формами.

– *конкретна*: згадати види м'яких лікарських форм і їхні латинські назви; уміти виписувати рецепти на м'які лікарські форми розгорнутим і скороченим способами;

а) *знати*: класифікацію лікарських форм; визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат»; граматичну структуру назв лікарських засобів; м'які лікарські форми (гелі, пластири, пасти, лініменти, супозиторії, бальзами та ін.);

б) *вміти*: розрізняти види лікарських форм; виписувати м'які лікарські форми у рецептах;

в) *практичні навички*: перекладати словосполучення та рецепти, що містять назви м'яких лікарських форм.

5. Граф логічної структури теми:

Основні фармацевтичні поняття					
Лікарська форма	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)	Лікарський препарат		
Лікарські форми					
Тверді		Рідкі	М'які		
М'які лікарські форми					
мазі	пасти	лініменти	супозиторії	бальзами	пластири

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Згадати визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат».

2. Перекласти словосполучення, що містять назви м'яких лікарських форм.

3. Перекласти рецепти, що містять назви м'яких лікарських форм.

4. Звернути увагу на особливості виписування дозування м'яких лікарських форм.

5. Відповісти на питання для самоконтролю.

6. Повторити лексичний мінімум теми.

7. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Основні види м'яких лікарських форм.

2. Латинські назви м'яких лікарських форм у повній словниковій формі.

3. Виписування простих та складаних рецептів на м'які лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.

4. Особливості виписування дозування м'яких лікарських форм?

Перелік слів для повторення:

oleum, i n	– олія
decoctum, i n	– відвар
emulsum, i n	– емульсія
suspension, onis f	– суспензія
sirupus, i m	– сироп
mixtura, ae f	– мікстура
mucilago, inis f	– слиз

succus, i m	– сік
balsamum, i n	– бальзам
aqua, ae f	– вода
extractum, i n	– екстракт
gutta, ae f	– крапля
suspensio, ōnis f	– суспензія
tinctūra, ae f	– настоянка
infusum, i n	– настій
linimentum, i n	– лінімент, рідка мазь
aromaticus, a, um	– ароматичний
aquosus, a, um	– водний
destillatus, a, um	– дистильований
fluidus, a, um	– рідкий
Belladonna, ae f	– беладона
Cacao (невідм.)	– какао
Camphora, ae f	– камфора
Chamomilla, ae f	– ромашка
Convallaria, ae f	– конвалія
Mentha, ae f	– м'ята
Millefolium, i n	– деревій
saccharum, i n	– цукор
Senna, ae f	– сена, александрійський лист
Valeriāna, ae f	– валеріана

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви м'яких лікарських форм і перекладати рецепти з назвами рідких лікарських форм.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. Перекласти терміни:

- 1) стрептоцидовий лінімент;
- 2) мазь міді цитрату;
- 3) свинцевий пластир;
- 4) гідрокортизонова мазь;
- 5) ректальні супозиторії.

II. Перекласти рецепти українською мовою:

1. Recipe: Unguenti Ichthyoli 10 % – 25,0
Da. Signa.
2. Recipe: Olei Terebinthinae
Chloroformii ana 10,0
Linimenti volatilis ad 60,0
Misce, fiat linimentum.
Da. Signa.
3. Recipe: Pastae Teimurovi 50,0
Da. Signa.

III. Перекласти латинською мовою:

1. Візьми: Йодоформу 2,5
Вазеліну до 25,0
Змішай, нехай утвориться мазь.
Познач: мазь.
2. Візьми: Ректальні супозиторії Тримеперидину 0,02 числом 6.
Познач: по 1 свічці в пряму кишку при болях.
3. Візьми: Епілінового пластиру 25,0
Видай такі дози числом 10.
Познач: для видалення волосся.

4. Візьми: Анестезину 2,5
Тальку 10,0
Вазеліну до 50,0
Змішай, нехай утвориться паста.
Видай. Познач: прикладати до уражених ділянок шкіри.
5. Візьми: Бензилпеніциліну-натрію 100000 ОД
Суспензії гідрокортизону ацетату 5 крапель
Масла Какао 0,5
Змішай, хай утвориться супозиторій
Видай такі дози числом 10
Познач: по 1 свічці на день у слуховий прохід.

IV. Записати без скорочень:

1. Rp.: Ung. Hydrocortisoni 2,5 % 30,0
D. S. Для змазування уражених ділянок шкіри.
2. Rp.: Methyluracili 2,5
Furacilini 0,1
Vaselini ad 50,0
M. f. ung.
D. S. Для змазування уражених ділянок шкіри.
3. Rp.: Sol. Ammonii caustici 25,0
Ol. Helianthi 75,0
M. f. lin.
D. S. Розтирати уражені суглоби.
4. Rp.: Empl. Plumbi simplicis 50,0
D. S. Злегка підігріти, нанести на тканину і прикласти до ураженої ділянки шкіри.
5. Rp.: Rp.: Lin. Synthomycini 5% 30 ml
D. S. Для нанесення на рану

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. : Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 13. Нетрадиційні лікарські форми: пастилки, карамелі, спансули, кахети, перли та ін.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання назв нетрадиційних лікарських форм і вміння використання їх у рецепті є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

- **загальна:** знати види нетрадиційних лікарських форм і їхні латинські назви;
- **конкретна:** уміти перекладати терміни з назвами нетрадиційних лікарських форм; уміти виписувати рецепти на нетрадиційні лікарські форми розгорнутим і скороченим способами;
 - а) **знати:** класифікацію лікарських форм; визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат»; граматичну структуру назв лікарських засобів; нетрадиційні лікарські форми (плівки очні, перли, аерозолі, кахети, спреї, пастилки, гелі, карамелі, крем, спансули та ін.);
 - б) **вміти:** розрізняти види лікарських форм; виписувати нетрадиційні лікарські форми у рецептах;
 - в) **практичні навички:** перекладати словосполучення та рецепти, що містять назви нетрадиційних лікарських форм.

5. Граф логічної структури теми:

Викладення матеріалу: теоретичний матеріал теми «Нетрадиційні лікарські форми: пастилки, карамелі, спансули, кахети, перли та ін.».

Практичне опрацювання:

Основні фармацевтичні поняття

Лікарська форма	Лікарська речовина	Лікарський засіб (ліки)	Лікарський препарат
-----------------	--------------------	-------------------------	---------------------

Лікарські форми

Тверді

Рідкі

М'які

З появою нових ефективних лікарських засобів підвищилася необхідність у сучасному науковому обґрунтуванні способів виготовлення й удосконалення технології лікарських форм з метою одержання стабільних лікарських препаратів з оптимальним терапевтичним ефектом. Останнім часом в аптеках з'явилися нові офіційні лікарські форми, які дещо відрізняються від класичних. Із твердих лікарських форм – це різновид таблеток: карамелі, пастилки, глосети, драже, мікродраже; капсули: мікрокапсули, спансули, кахети. Із рідких лікарських форм – бальзами, магми, лимонади, ковтки, напої, ліки для інгаляції, аерозолі, зрошення, гліцерини, лосьйони, фарби, колодії, аплікації.

Нетрадиційні лікарські форми

плівки очні	перли	аерозолі	кахети	спреї	пастилки	гелі	карамелі	крем	спансули
-------------	-------	----------	--------	-------	----------	------	----------	------	----------

Плівка очна – membranula, ae f ophthalmica (us, a, um) (lamella ophthalmica) – стерильна полімерна плівка, яка містить лікарські речовини в певних дозах і розчиняється у слізній рідині. Аерозоль – aërosōlum, i n – еродисперсні системи, в яких дисперсним середовищем є повітря, газ або суміш газів, а дисперсною фазою – частки твердих або рідких речовин величиною від 1 до десятків мкм.

Каплети й кахети – відносно нові лікарські форми, рецепти на них виписують скороченим способом. У рецептах на каплеті пишеться Capletas, на кахети – Cacheta.

Спрей – spray (не відм.) – аерозоль, що забезпечує вивільнення вмісту упаковки за допомогою пульверизатора.

Пастилки – trochiscus, i m – тверді, як правило, плоскі форми, які отримують шляхом змішування лікарських речовин із цукром і слизом. Використовується у стоматологічній практиці

для лікування хвороб слизової оболонки ротової порожнини завдяки властивості повільно розчинятись і проявляти тривалу лікувальну дію. Можуть також призначатись для лікування травного каналу.

Гель – *gelum*, і n – мазь в'язкої консистенції, що здатна зберігати форму і характеризується пружністю та еластичністю.

Карамелі – *caramelum*, і n – тверді препарати, виготовлені за типом цукерок із приємними ароматичними властивостями. В них добре маскується неприємний запах і смак за допомогою цукру, какао і шоколаду. У медицині часто призначаються для лікування захворювань ротової порожнини.

Крем – *cremor*, *ōgis m* – рідка або пастоподібна мазь, яка містить тваринні, рослинні або мінеральні речовини.

Спансули – *spanulae* – тверді желатинові капсули, які містять суміш кількох видів (від 50 до 400) мікродраже або мікрокапсул, розділених плівками різної розчинності, що забезпечує різний час вивільнення і всмоктування лікарської речовини. Їх також наповнюють гранулами, суспензіями, рідинами.

Висновки: основні теоретичні питання теми з наведенням прикладів.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Згадати визначення понять «лікарська форма», «лікарська речовина», «лікарський засіб», «лікарський препарат».
2. Перекласти словосполучення, що містять назви нетрадиційних лікарських форм.
3. Перекласти рецепти, що містять назви нетрадиційних лікарських форм.
4. Звернути увагу на особливості виписування кількості нетрадиційних лікарських форм.
5. Відповісти на питання для самоконтролю.
6. Вивчити лексичний мінімум теми.
7. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Основні види нетрадиційних лікарських форм.
2. Латинські назви нетрадиційних лікарських форм у повній словниковій формі.
3. Виписування простих та складаних рецептів на нетрадиційні лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.
4. Особливості виписування кількості лікарських засобів у нетрадиційних лікарських формах.

Перелік слів, що підлягають вивченню:

Плівка очна – *membranula*, ae f *ophthalmica* (us, a, um) (*lamella ophthalmica*) – стерильна полімерна плівка, яка містить лікарські речовини в певних дозах і розчиняється у слізній рідині.

Аерозоль – *aërosōlum*, і n – еродисперсні системи, в яких дисперсним середовищем є повітря, газ або суміш газів, а дисперсною фазою – частки твердих або рідких речовин величиною від 1 до десятків мкм.

Каплети й кахети – відносно нові лікарські форми, рецепти на них виписують скороченим способом. У рецептах на каплетки пишеться *Capletas*, на кахети – *Cacheta*.

Спрей – *spraу* (не відм.) – аерозоль, що забезпечує вивільнення вмісту упаковки за допомогою пульверизатора.

Пастилки – *trochiscus*, і m – тверді, як правило, плоскі форми, які отримують шляхом змішування лікарських речовин із цукром і слизом. Використовується у стоматологічній практиці для лікування хвороб слизової оболонки ротової порожнини завдяки властивості повільно розчинятись і проявляти тривалу лікувальну дію. Можуть також призначатись для лікування травного каналу.

Гель – *gelum*, і n – мазь в'язкої консистенції, що здатна зберігати форму і характеризується пружністю та еластичністю.

Карамелі – *caramelum*, і n – тверді препарати, виготовлені за типом цукерок із приємними ароматичними властивостями. В них добре маскується неприємний запах і смак за допомогою цукру, какао і шоколаду. У медицині часто призначаються для лікування захворювань ротової порожнини.

Крем – *cremor*, *ōris m* – рідка або пастоподібна мазь, яка містить тваринні, рослинні або мінеральні речовини.

Спансули – *spansulae* – тверді желатинові капсули.

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: перекладати назви нетрадиційних лікарських форм і перекладати рецепти з назвами нетрадиційних лікарських форм

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. *Перекласти рецепти українською мовою:*

1. Recipe: *Carameli Decamini 0,00015*
Dentur tales doses № 100
Signa. Внутрішньо. По 2 карамелі кожні 3–5 год.
2. Recipe: *Aerosoli Oхусorti 75,0*
Da. Signa Зовнішньо. Наносити на ушкоджену ділянку шкіри 2 рази

II. *Перекласти латинською мовою:*

1. Візьми: Каплети «Мілістан» числом 12
Видай. Познач.
2. Візьми: Спансули «Феоспан» числом 10.
Видай. Познач

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = *Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium* : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 14. Сучасні вирази з прийменниками. Сталі професійні медичні вирази.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Знання сучасних виразів з прийменниками та сталих професійних медичних виразів є необхідною складовою професійної діяльності лікаря.

4. Мета заняття:

- **загальна:** знати та вміти використовувати прийменники в рецептах;
- **конкретна:** знати найбільш вживані прийменники з Acc. та Abl.; засвоїти керування прийменників (Accusativus, Ablativus, подвійне керування); зрозуміти та вживати сталі медичні вирази мовою оригіналу;
 - а) **знати:** сталі медичні вирази латинською мовою;
 - б) **вміти:** користуватися медичними виразами у професійній діяльності;
 - в) **практичні навички:** грамотно вживати професійні терміни у науковій спільноті, нести відповідальність за грамотність у професійному спілкуванні.

5. Граф логічної структури теми:

Викладення матеріалу: теоретичний матеріал теми «Сучасні вирази з прийменниками. Сталі професійні медичні вирази».

Практичне опрацювання:

Прийменники у фармацевтичній термінології.

У фармацевтичній термінології прийменники вживаються з Acc. та Abl. Керування в латинській та українській мові не збігається.

Прийменники з Acc.

ad для, до ad usum externum
contra проти contra tussim
in в, на (куди?) intra venam
per через, протягом per rectum
sub під (куди?) sub linguam

Прийменники з Abl.

cum з, разом cum Ichthyolo
ex із чого-н. ex tempore
in в, на (де?) in tabulettis
pro для pro usu interno
sub під (де?) sub lingua

Відмінкові закінчення Acc. та Abl.

	Accusativus		Ablativus	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
I	-am	-as	-a	-is
II	-um	-os/-a*	-o	-is
III	-em (-im**)	-es	-e (-i**)	-ibus
IV	-um	-us	-u	-ibus
V	-em	-es	-e	-ebus

*Для іменників середнього роду II відміни.

**Для іменників грецького походження на -sis, is f (dosis, is f; tussis, is f).

Найпоширеніші вирази з прийменниками

per os	через рот, перорально
per rectum	через пряму кишку, ректально
per vaginam	через піхву, вагінально
sub linguam	під язик, сублінгвально
sub cutem	під шкіру
intra venam	у вену
intra musculos	у м'язи
pro narcosi	для наркозу
pro dosi	на один прийом, разова доза

pro die	на день, добова доза
pro injectionibus	для ін'єкцій
pro infantibus	для дітей
pro usu interno (externo)	для внутрішнього (зовнішнього) вживання
pro inhalatione	для інгаляцій
contra tussim	проти кашлю
ex tempore	у разі потреби, екстемпорально
in vitro	у склянці, у пробірці
in vitro fusco	у темній склянці
in vivo	на живому (організмі)
per se	у чистому вигляді, хімічно чистий

Сталі медичні вирази

1. Ante reconvalescentiam.	Перед одужанням
2. Ab ante.	Від попереднього стану
3. Praeter naturam.	Всупереч природі
4. In vitro.	У склянці (пробірці)
5. In vivo.)	На живому (організмі)
6. Loco typico.	У типовому місці
7. Modus curandi.	Спосіб лікування
8. Per obitum.	З приводу смерті
9. Ex adverso.	Доказ від протилежного
10. Aequo animo.	Спокійно, байдуже
11. Quies absoluta.	Абсолютний спокій
12. Cor humanum.	За правилом науки
13. Lege artis.	Людське серце
14. Lex non scripta.	Неписане право
15. In observatione.	При спостереженні
16. Post mortem.	Після смерті
17. Ex necessitate.	З необхідності
18. Ultima ratio.	Останній доказ
19. Restitutio ad integrum.	Повне відновлення
20. Indicatio vitalis.	Життєве показання
21. In corpore.	У повному складі, у цілому
22. Ius naturae.	Закон природи
23. Prognosis bona.	Добрий прогноз
24. Pro analysi.	Для аналізу
25. Pro narcōsi.	Для наркозу
26. Vis vitalis.	Життєва сила
27. Vis probandi.	Сила доказу
28. Praesente aegrōto.	У присутності хворого
29. Prognosis optima.	Найкращий прогноз
30. Prognosis pessima.	Найгірший прогноз
31. A posteriōri.	На основі досвіду
32. In summa.	У результаті, у підсумку
33. In optima forma.	У найкращому вигляді
34. Locus minōris resistentiae.	Місце найменшого опору
35. Exitus letālis.	Смертельний кінець
36. Status praesens.	Теперішній стан
37. Casus extraordinarius.	Незвичний випадок
38. De visu.	З побаченого
39. In situ.	У місці локалізації

40. Sedes morbi.	Місце хвороби
41. Sub operatione.	Під час операції
42. Sensu stricto.	У вузькому сенсі
43. Sensu largo.	У широкому сенсі
44. In die.	Щоденно
45. Facies Hippocratica.	Маска Гіппократа
46. Theoria cum praxi.	Теорія з практикою
47. Status naturalis.	Природний стан
48. Status localis.	Місцевий стан
49. Status communis.	Загальний стан
50. Status quo ante.	Попередній стан
51. M. D.	Доктор медицини
52. Ph. D.	Доктор філософії

Висновки: основні теоретичні питання теми з наведенням прикладів.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Засвоїти правила використання прийменників у фармацевтичних термінах.
2. Перекласти вирази з прийменниками.
3. Перекласти рецепти з прийменниками.
4. Засвоїти сталі медичні вирази.
5. Відповісти на питання для самоконтролю.
6. Вивчити лексичний мінімум теми.
7. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Правила вживання прийменників у латинській мові.
2. Найпоширеніші вирази з прийменниками.
3. Виписування простих та складаних рецептів з прийменниками.
4. Прийменники, що вимагають знахідного відмінка (ad, ante, contra, per).
5. Прийменники, що вимагають орудного відмінка (cum, sine, ex, pro).
6. Прийменники, що вимагають знахідного чи орудного відмінка залежно від питання (in, sub).

Перелік найпоширеніших виразів з прийменниками, що підлягають вивченню:

per os	через рот, перорально
per rectum	через пряму кишку, ректально
per vaginam	через піхву, вагінально
sub linguam	під язик, сублінгвально
sub cutem	під шкіру
intra venam	у вену
intra musculos	у м'язи
pro narcosi	для наркозу
pro dosi	на один прийом, разова доза
pro die	на день, добова доза
pro injectionibus	для ін'єкцій
pro infantibus	для дітей
pro usu interno (externo)	для внутрішнього (зовнішнього) вживання
pro inhalatione	для інгаляцій
contra tussim	проти кашлю
ex tempore	у разі потреби, екстемпорально
in vitro	у склянці, у пробірці
in vitro fusco	у темній склянці
in vivo	на живому (організмі)
per se	у чистому вигляді, хімічно чистий

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: використовувати прийменники в рецептах, перекладати латинською мовою фармацевтичні терміни з прийменниками; виписувати прості та складні рецепти з прийменниками латинською мовою.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. Перекласти терміни:

- 1) кофеїн-бензоат натрію в таблетках;
- 2) розчин кодеїну фосфату для дітей;
- 3) дибазол з папаверином;
- 4) розчин глюкози для ін'єкцій;
- 5) сироп проти кашлю;
- 6) закис азоту для наркозу;
- 7) олія лаванди для інгаляцій.

II. Перекласти латинською мовою:

1. Візьми: Таблетки фурациліну 0,02 для внутрішнього вживання числом 10
Видай
Познач: розчинити 1 таблетку у 100 мл води для полоскання.
2. Візьми: Новокаїну 1,25
Натрію хлориду 3,0
Калію хлориду 0,038
Кальцію хлориду 0,062
Води для ін'єкцій 500,0
Змішай. Простерилізуй.
Видай.
Познач: Для анестезії.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 15. Назви рослин у ботанічній номенклатурі та фармацевтичній термінології: спільні риси та відмінності.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Оволодіння латинською ботанічною номенклатурою разом з фармакогностичною термінологією, що складається з найменувань фармакогностичних об'єктів (органів рослин, продуктів рослинного та тваринного походження) забезпечує професійну термінологічну грамотність майбутнього спеціаліста.

4. Мета заняття:

- **загальна:** знати та вміти використовувати прийменники у рецептах;
- **конкретна:** знати найбільш вживані прийменники з Acc. та Abl.; засвоїти керування прийменників (Accusativus, Ablativus, подвійне керування); зрозуміти та вживати сталі медичні вирази мовою оригіналу;
 - а) **знати:** сталі медичні вирази латинською мовою;
 - б) **вміти:** користуватися медичними виразами у професійній діяльності;
 - в) **практичні навички:** грамотно вживати професійні терміни у науковій спільноті, нести відповідальність за грамотність у професійному спілкуванні.

5. Граф логічної структури теми:

Викладення матеріалу: теоретичний матеріал теми «Назви рослин у ботанічній номенклатурі та фармацевтичній термінології: спільні риси та відмінності».

Практичне опрацювання: У ботанічній номенклатурі назви рослин відрізняються від їх назв у фармацевтичній термінології. У ботанічній номенклатурі застосовуються повні ботанічні назви рослин, а у фармації – назва лікарської сировини:

Ботанічна назва Valeriāna officinālis

Фармацевтична назва Valeriāna, ae f

Ботанічна назва рослини складається з двох частин: назви роду та видового означення. У фармацевтичних термінах для позначення рослинної сировини використовується або назва роду, або видове означення. Назва рослинної сировини завжди пишеться з великої літери.

Особливості виписування зборів (species, ei f): термін «збір» вживається тільки у множині: species (Nom. Pl.) vitaminosae (Nom. Pl.) – вітамінізований збір, species laxantes – проносний збір. Тому в рецепті цей термін вживається в Gen. Plur:

Recipre: Specierum pectoralium 100,0

Слід звернути увагу на вираз «Змішай, нехай утвориться збір» – Miscе, fiant species.

У рецепті після назви рідкої лікарської форми, яка вживається в Gen. Sing. (Infusi, Decocti, Extracti, Sirupi та ін.), вказуються частини рослин, з яких готують настої, відвари, екстракти та ін.:

Кора – cortex (Gen. Sing. – corticis)

Корінь – radix (Gen. Sing. – radicis)

Кореневище – rhizōma (Gen. Sing. – rhizomātis)

Лист – folium (Gen. Sing. – folii, Gen. Plur. – foliorum)

Трава – herba (Gen. Sing. – herbae)

Квітка – flos (Gen. Sing. – floris, Gen. Plur. – florum)

Назви олій, що готуються з великоплідних рослин, містять назви плодів у Gen. Pl.

oleum Olivārum – оливкова олія (олія оливок)
oleum Persicorum – персикова олія (олія персиків)
oleum Amygdalarum – мигдалева олія (олія мигдалів)

Назви олій із дрібноплідних рослин містять назви рослини у Gen. Sg.

Oleum Eucalypti – евкаліптова олія
Oleum Rosae – олія шипшини

Висновки: основні теоретичні питання теми з наведенням прикладів.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Засвоїти особливості використання назв ботанічної номенклатури у фармацевтичній термінології.
2. Перекласти терміни з назвами рослин.
3. Перекласти рецепти з назвами рослин.
4. Відповісти на питання для самоконтролю.
5. Вивчити лексичний мінімум теми.
6. Виконати завдання для самостійної роботи.

7. Завдання для самостійної роботи.

Перелік питань, що підлягають вивченню:

1. Як розрізняються ботанічна та фармацевтична назви лікарських засобів?
2. Які правила виписування рослин та їх частин у рецепті?
3. Як правильно виписувати збори у рецепті?

Перелік слів, що підлягають вивченню:

Adōnis (īdis m, f) vernālis (e)	– горицвіт весняний
Aloë, es f	– алое
Althaea, ae f	– алтея
Amygdāla, ae f	– мигдаль (плід)
Crataegus, i f	– глід
Digitālis, is f	– дигіталіс, наперстянка
Eucalyptus, i f	– евкалипт
Frangūla, ae f	– крушина
Leonūrus, i m	– кропива собача
Olīva, ae f	– оливка (плід)
Persīcum, i n	– персик
Quercus, us f	– дуб
Rosa, ae f	– троянда, шипшина
fortis, e	– сильний за дією, форте
mitis, e	– м'який за дією, міте
decoctum, i n	– відвар
infūsum, i n	– настій
sirūpus, i m	– сироп
cortex, icis m	– кора
flos, oris m	– квітка
folium, i n	– лист
fructus, us m	– плід
herba, ae f	– трава
radix, icis f	– корінь
rhizōma, ātis n	– кореневище
semen, īnis n	– насіння
species, ērum f	– збір
antiasthmaticus, a, um	– протиастматичний
pectorālis, e	– грудний
oleum jecōris Aselli	– риб'ячий жир(олія печінки тріски)
oleum Ricīni	– рицинова олія(касторова олія)

Перелік практичних навичок, якими необхідно оволодіти: читати та перекладати назви рослин та їх частин; виписувати рецепти на лікарські рослини; правильно оформлювати рецепти на лікарські збори.

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. Перекласти терміни:

- 1) відвар кори дуба;
- 2) евкаліптова олія;
- 3) рідкий екстракт алое для ін'єкцій;
- 4) настій листя евкаліпту;
- 5) протиастматичний збір;
- 6) кора крушини;
- 7) настій квіток ромашки;
- 8) трава деревію;
- 9) персикова олія;
- 10) насіння мигдалю.

II. Перекласти рецепти українською мовою:

1. Recipe: Olei Ricini 20 ml
Xeroformii 1,2
Vinylini 1,0
Misce, fiat unguentum
Da. Signa: Для зовнішнього застосування.
2. Recipe: Emulsi olei Amygdalārum 200 ml
Codeini phosphātis 0,2
Misce. Da.
Signa: По 1 столовій ложці 3 рази на день
3. Recipe: Infusi herbae Leonuri 12,0 – 180 ml
Natrii bromidi 3,0
Barbitali-natrii 2,0
Misce. Da.
Signa: По 1 столовій ложці 3 рази на день
4. Recipe: Decocti corticis Quercus ex 10,0 – 200 ml
Da.
Signa: для полоскання.
5. Recipe: Infusi foliorum Digitalis ex 0,5 – 150 ml
Da.
Signa: Приймати по 1 ст. ложці 3 рази на день

III. Перекласти латинською мовою:

1. Візьми: Кори крушини 30,0
Листя кропиви собачої 20,0
Трави деревію 10,0
Змішай, нехай утвориться збір.
Видай.
Познач: По 1 столовій ложці 2 рази на день
2. Візьми: Ментолу 0,1
Персикової олії 10,0
Змішай. Видай.
Познач: Для зовнішнього застосування.
3. Візьми: Настою трави адонісу весняного 6,0 – 180 ml
Видай.
Познач: По 1 столовій ложці 4 рази на день.
4. Візьми: астою кореня алтеї з 3,0 – 50 ml
Хлориду амонію 1,5
Змішай. Видай.
Познач: По 1 чайній ложці 4 рази на день.

5. Візьми: Настою трави горицвіту весняного 8,0 – 200 мл
Настоянки собачої кропиви
Настоянки валеріани по 10 мл.
Змішай.
Видай.
Познач: По 20 крапель тричі на день

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.
2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.
4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.
5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.
6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.
2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.
3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.
4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Тема заняття 16: Тренувальні вправи з перекладу рецептів різних моделей.

1. Кількість годин: 2.

2. Матеріальне та методичне забезпечення теми: методичні вказівки, робочі зошити, таблиця відмінкових закінчень, доступ до мережі Інтернет.

3. Обґрунтування теми. Оволодіння основами латинської граматики з теми «Рецептура», знання означеного лексичного мінімуму забезпечує професійну термінологічну грамотність майбутнього спеціаліста.

4. Мета заняття:

– *загальна:* засвоїти матеріал дисципліни «Рецептура: граматика та особливості виписування лікарських форм»;

– *конкретна:* проконтролювати рівень засвоєння теоретичного та лексичного матеріалу; систематизувати та узагальнити основні теоретичні відомості; активізувати лексико-граматичний матеріал;

а) *знати:* теоретичний матеріал тем 1–15; лексико-граматичний матеріал тем 1–15;

б) *вміти:* перекладати фармацевтичні терміни; грамотно оформлювати рецепти на різні види лікарських препаратів, різні форми лікарських засобів;

в) *практичні навички:* грамотно вживати фармацевтичні терміни у науковій спільноті, нести відповідальність за грамотність у професійному спілкуванні.

5. Граф логічної структури теми:

Викладення матеріалу: теоретичний матеріал теми «Практичні вправи з перекладу рецептів різних моделей».

Практичне опрацювання: робота з лексичним та теоретичним матеріалом теми.

Висновки: основні теоретичні питання теми з наведенням прикладів.

6. Орієнтована карта роботи студентів.

1. Повторити матеріал курсу «Рецептура: граматика та особливості виписування лікарських форм».

2. Актуалізувати практичні навички щодо перекладу, пояснення та аналізу фармацевтичних термінів та рецептів.

3. Відповісти на питання

7. Завдання для самостійної роботи:

Перелік питань, що підлягають повторенню:

1. Що таке рецепт?
2. Якими є основні вимоги до рецепту?
3. Назвіть основні моделі рецептурного пропису.
4. Як оформлюється латинська частина рецепту?
5. Назвіть способи позначення дозування в рецепті.
6. Які рецептурні фрази можна скорочувати?
7. Чи можна скорочувати назви лікарських форм? Наведіть приклади.
8. Чи можна скорочувати назви лікарських засобів?
9. Дайте визначення поняттям «лікарський засіб», «лікарська речовина», «лікарський препарат», «лікарська форма».
10. Які види лікарських форм ви знаєте?
11. Що таке офіцинальні і магістральні прописи?
12. Які правила виписування дозованих лікарських форм?
13. Що таке тверді лікарські форми?
14. Які тверді форми лікарських засобів ви знаєте?

15. Які нові тверді лікарські форми ви знаєте?
16. Що таке збір? Які правила виписування зборів у рецептах?
17. Основні види рідких лікарських форм.
18. Латинські назви рідких лікарських форм у повній словниковій формі.
19. Виписування простих та складаних рецептів на рідкі лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.
20. Особливості виписування дозування рідких лікарських форм.
21. Основні види м'яких лікарських форм.
22. Латинські назви м'яких лікарських форм у повній словниковій формі.
23. Виписування простих та складаних рецептів на м'які лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.
24. Особливості виписування кількості лікарських засобів у м'яких лікарських формах.
25. Основні види нетрадиційних лікарських форм.
26. Латинські назви нетрадиційних лікарських форм у повній словниковій формі.
27. Виписування простих та складаних рецептів на нетрадиційні лікарські форми у розгорнутому і скороченому виглядах.
28. Особливості виписування кількості лікарських засобів у нетрадиційних лікарських формах.
29. Переклад рецептів з прийменниками.
30. Як розрізняються ботанічна та фармацевтична назви лікарських засобів?
31. Які правила виписування рослин та їх частин у рецепті?
32. Як правильно виписувати збори у рецепті?

8. Ситуаційні задачі для визначення кінцевого рівня знань:

I. Перекласти терміни:

- 1) норадреналіну гідротартрат для ін'єкцій;
- 2) драже аскорбінової кислоти;
- 3) цинковий лінімент;
- 4) нітритна кислота для наркозу;
- 5) концентрована кислота водню пероксиду;
- 6) таблетки парацетамолу;
- 7) ректальні супозиторії;

II. Перекласти рецепти українською мовою:

1. Recipe: Resorcini 2,0
Sulfuris praecipitati 10,0
Zinci oxydi
Talci ana 50,0
Glycerini 10,0
Spiritus aethylici 70 %
Aquae purificatae ana 100 ml
Misce. Da. Signa.
2. Recipe: Tabulettas Furacillini 0,02 pro usu interno numero 10
Da. Signa.
3. Recipe: Suppositoria cum Novocaino 0,1 numero 10
Da. Signa. По 1 свічці на ніч у пряму кишку.
4. Recipe: Tricresoli 4,0
Formalini 1,0
Boli albae 8,0
Glycerini quantum satis, ut fiat pasta.
Da.
Signa. Закладати в порожнину зуба.
5. Recipe: Linimenti Aloes 20 ml
Da.
Signa. Для аплікації на слизову оболонку порожнини рота у разі запалення.

III. *Перекласти латинською мовою:*

1. Візьми: Нафталіну 2,
Анестезину 1,0
Цинкової пасти 20,0
Змішай, нехай утвориться мазь.
Познач. Змащувати губи для лікування хейліту.
2. Візьми: Мазі діоксидину 5 % 50,0
Видай.
Познач: змащувати ділянки губ двічі на день.
3. Візьми: Екстракту беладони 0,01
Фенілсалцилату 0,3
Видай такі дози числом 12 в таблетках
Познач: Внутрішньо по 1 таблетці 3 рази на день.
4. Візьми: Таблетки екстракту валеріани 0,02, покриті оболонкою, числом 50
Видай.
Познач:
5. Візьми: Сиропу алое із залізом 100мл
Видай.
Познач.
6. Візьми: Свічки «Апілак» 0,005 числом 12
Видай.
Познач.
7. Візьми: Емульсії риб'ячого жиру 100 мл
Видай в темній склянці.
Познач.
8. Візьми: Простого свинцевого пластиру 50,0
Видай.
Познач.
9. Візьми: Олійного розчину тестостерону пропіонату 1% 1,0
Видай таких доз кількістю 30 в ампулах.
Познач.
10. Візьми: Резорцину 0,5
Анестезину 1,0
Іхтіолу
Вазеліну по 5,0
Змішай, щоб утворилася мазь.
Видай.
Познач.

IV. *Записати без скорочень:*

1. Rp.: Extr. Belladonnae 5,0
T-rae Valerianae
T-rae Convallariae aa 10 ml
Mentholi 0,1
M. D. S.
2. Rp.: Sol. Hydrargyri cyanide 1:1000 – 100 ml
D. S.
3. Rp.: Supp. «Anusolum» N. 10
D. S. По 1 супозиторію 1 раз на добу
4. Rp.: Dragee Chlorpromazini 0,1
D. t. d. N. 50
S. Приймати внутрішньо 1 драже 3 рази на день після їжі.
5. Rp.: Lin. Synthomycini 5% 30 ml
D. S. Для нанесення на рану.

9. Рекомендації до оформлення результатів роботи: оформити у вигляді конспекту, написаного українською мовою з використанням схем і таблиць.

10. Література:

а) основна:

1. Латинська мова та медична термінологія. Ч. I. Анатомо-гістологічна термінологія : метод. матеріали / упоряд. Н. В. Дерев'янченко, Л. Ю. Зана, О. В. Литовська. Харків : ХНМУ, 2018. 82 с.

2. Латинська мова та медична термінологія. Ч.2 : Клінічна термінологія та фармацевтична термінологія : метод. матеріали для студ. I курсу мед. навч. закладів / Харків. нац. мед. ун-т ; [упоряд. Н. В. Дерев'янченко, О. В. Литовська]. Харків, 2018. 95 с.

3. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / Л. Ю. Смольська, П. А. Содомора, Д. Г. Шега та ін. ; за ред. Л. Ю. Смольської. 4-е вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 472 с.

4. Міжнародна анатомічна номенклатура / за ред. І. І. Бобрика, В. Г. Ковешнікова. Київ : Здоров'я, 2001. 328 с.

5. Latin language and medical terminology. Part II. Clinical and pharmaceutical terminology: Work book / N. V. Derevyanchenko, V. V. Lozenko, O. V. Lytovska. Kharkiv, 2018. 90 p.

6. Stedman's Medical Dictionary, USA, 2011. 2439 p.

б) допоміжна:

1. Іоненко І. Р. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник для студ. I курсу мед. навч. закл. Харків : ХНМУ, 2014. 100 с.

2. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium : підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол ; за заг. ред. О. М. Беляєвої. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 496 с.

3. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник : у 4 т. / уклад. Л. І. Петрух, І. М. Головка. Київ : ВСВ «Медицина», 2012.

4. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : [учебник]. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Медицина, 2004. 447, [1] с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для самостійної роботи студентів
з вибіркової дисципліни «Рецептура: історія, граматики
та особливості виписування лікарських форм»
для студентів 2 курсу
(спеціальність 222 «Медицина», спеціальність 228 «Педіатрія»))

Упорядники Дерев'янченко Наталя Володимирівна
Дюрба Діна Вікторівна
Лебедь Юлія Федорівна
Толстих Наталя Валеріївна

Відповідальний за випуск Н.В. Дерев'янченко

Редактор М. В. Тарасенко
Комп'ютерна верстка О. Ю. Лавриненко

Формат А4. Ум. друк. арк. 11,0. Зам. № 21-34196

Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknmurio@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавництв, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008